

A Színkritikusok Díja

2000/2001

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT
(Kaposvár, rendezte: Mohácsi János)
- **A legjobb rendezés:** TARTUFFE
(Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor)
- **A legjobb zenés előadás:** SZENTIVÁNÉJI ÁLOM
(Szeged, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb szórakoztató előadás:** A TALIZMÁN
(Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor)
- **A legjobb alternatív előadás:** A SEHOVA KAPUJA
(Szkéné–Picaro Társulat, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** RÓZSA ÉS IBOLYA
(Stúdió K., rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb női főszereplő:** KOVÁTS ADÉL
(Amerikai Elektra, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** GÁLFFI LÁSZLÓ
(Edmund Kean, Thália Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA
(A talizmán, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** FEKETE ERNŐ
(Bakkhánszók, Kamra; A talizmán, Katona József Színház)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA
(Szentivánéji álom, Szeged; Bakkhánszók, Kamra)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI
(Szentivánéji álom, Szeged; Bakkhánszók, Kamra)
- **A legígéretesebb pályakezdés:** HÁMORI GABRIELLA
(Alkésztisz; Liliom, Színház- és Filmművészeti Egyetem)
- **Különdíj:** AZ UNIÓFESZTIVÁL SZERVEZŐI
- **A Fővárosi Önkormányzat díja:** KÖZÉP-EURÓPA TÁNC-SZÍNHÁZ az *Alkonyodó* és *A mandarin* című előadásaiért

A kategóriákkal mindig baj van, de hát valahogy ki kell osztani a díjakat. A szavazók körében is vitatott például, hogy van-e érdemben megragadható különbség a legjobb előadás és a legjobb rendezés között. (Magam úgy tartom, hogy van; az előadásból kiolvasható rendezői erények, a markáns koncepció, a közelítés-mód újszerűsége, az értelmezés pontossága nem mindig eredményezi feltétlenül az ideális megvalósulást, míg máskor az előadás ereje, koherenciája esetleg elfedi avagy feledteti a részmozzanatok tökéletlenségét. És persze nemegyszer előfordul az is, hogy a kettő valóban szétválaszthatatlan, hogy az előadásból kiolvasható rendezői elképzelések színpadi megoldása optimális.) Ragaszkodásunk a két kategóriához mindenesetre azt a szándékot is jelzi, hogy minél több jó előadást díjazhassunk. Probléma legfeljebb a szavazatok összesítésénél mutatkozhat, amikor is egy előadásra mindkét kategóriában voksolnak. S a helyzetet tovább bonyolíthatja, ha, mondjuk, zenés produkció e minőségében is kap szavazatokat. Most éppen így történt: a különböző kategóriákban egyazon előadásra adott voksok összesítése alapján kialakult hármas holtverseny azt mutatja: három olyan vitán felül álló, fontos előadás született az évadban, amelyet a kritikusok többsége feltétlenül díjazandónak tart. A Zsámbéki Gábor rendezte Katona József színházi *Tartuffe*, a Mohácsi János rendezte kaposvári *Megbombáztuk* és a Zsótér Sándor által Szegeden rendezett Britten-opera, a *Szentivánéji álom* között ekként testületi döntés osztotta el úgy a díjakat, hogy azét a kategóriáért kapták, amelyben a legtöbb pontot érték el. (Mert mint ismeretes, immár harmadik éve kategóriánként három jelölt állítható, s az első hely három, a második kettő, a harmadik pedig egy pontot ér.)

A kategóriák árnyalásának, pontosításának szándéka egyébként sem mindig hozza meg a várt eredményt. A zenés meghatározás kiegészítése az évekkel ezelőtt elhagyott, majd most ismét visszacsempészett és/vagy szórakoztató megjelöléssel újabb dilemmát tudatosított. Nevezetesen, hogy nem tudjuk egyetlen szóval pon-

tosan meghatározni, „címkézni” a színházi előadások azon típusát, amelyet a könnyed, szórakoztató, kommersz stb. jelzőkkel szokás illetni, s amelyet – meggyőződésünk – lehet minőségi, művészi szinten művelni (elég az immár legendássá vált kaposvári operettjátszásra utalni) – a díjjal épp az efféle igényesség fontosságát szeretnénk demonstrálni. Természetesen egy Shakespeare-tragédia előadása is lehet rendkívül szórakoztató, s a kacagtatónak szánt könnyűség is lehangolóan tragikus (ez esetben nem műfaji, hanem minőségi értelemben) – a fogalmi tisztázás a közeli jövő feladata. Pragmatikusan most mindenesetre szinte kínálta magát a megoldás: a már említett opera, a *Szentivánéji álom* s a Katona József Színház Nestroy-előadása, *A talizmán* kiemelkedő pontszámával szétfeszítette a kereteket, kettéválasztottuk tehát a zenés és a szórakoztató kategóriát.

Tovább szaporította – számunkra öröndetesesen – a díjak számát a tavalyi ígélet beváltása: az idén először díjazunk gyerekelőadást is. (Az önkontroll határozta meg itt is a voksolók számát; az egyébként szavazásra jogosító legalább hetven látott előadás mellett ebben a kategóriában tíz volt a minimum.)

Mint az a továbbiakban közzétett szavazatokból is kitűnik, hűszan húsféleképpen gondolkodunk a színházról. (Nem véletlen, hogy a színházi kritikusok több évtizede ragaszkodnak ahhoz, hogy egyéni szavazataik nyilvánosságra kerüljenek.) Ugyanakkor a szakmai céhbe tömörülés bizonyos minőségével elfogadását feltételezi. Talán ennek is tudható be, hogy hihetetlenül könnyen jött létre konszenzus a Különdíj kategóriájában, amely a lehetőségek sokfélesége okán szinte mindig egyeztetést igényel. Az Európai Színházak Uniójának Budapesten rendezett fesztiválja olyan értéket és mértéket jelentett, amely izlésvilágtól és mentalitástól függetlenül érvényes, miként meggyőződésünk szerint az egyes szavazólapokból itt összeadódott eredmény is.

SZÚCS KATALIN
a Kritikus Céh elnöke

BOGÁCSI ERZSÉBET

Népszabadság

- A legjobb új magyar dráma: –
- A legjobb előadás: –
- A legjobb rendezés: –
- A legjobb szórakoztató/zenés: –
- A legjobb alternatív előadás: –
- A legjobb gyerekelőadás: –
- A legjobb női főszereplő: KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház)
- A legjobb férfi főszereplő: ALFÖLDI RÓBERT (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház)
- A legjobb női mellékszereplő: KISS MARI (*Nóra*, Vígszínház)
- A legjobb férfi mellékszereplő: GÁLFFI LÁSZLÓ (*Nóra*, Vígszínház)
- A legjobb díszlet: –
- A legjobb jelmez: –
- A legígéretesebb pályakezdő: A ZALAEGERSZEGI TÁRSULAT PÁLYAKEZDŐI (Nagy Cecília, Papp Lujza, Tánczos Adrienn)
- Különdíj: A SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ OPERATÁRSULATA

Már tartom magam tulajdon „hagyományaimhoz”. Miszerint: ha nem látok szembeszökően kiemelkedő produktumot, nem töröm kerékbe az agyam pusztán azért, hogy bőséges listával büszkélkedhessem. Igazat szólva, az idén nem olyan riasztó az összkép. Bár meglehet, attól tűnik szebbnek, hogy az évad elején a vidéki színházak fesztiválja a Tháliában, az évad végén pedig a Pécsi Országos Színházi Találkozó gondos válogatása reményt keltenet legalább a résztételek tekintetében. Valójában annak vagyunk tanúi, hogy az idő előrehaladtával ha nem is kicserélődik, de arányában mégiscsak visszaszorulóban van az a rendezői gárda,

amelynek zömmel már semmilyen érdemleges mondandója nincs. Nem állítom, hogy az újabbak mind kiugró talentumok, de legalább még vannak szakmai ambícióik, a vegyes eredménytől függetlenül. Tehát ami a rendezői díjakat illeti, ezúttal sem szavazok. Megvárom, amíg olyan névsort vehetek papírra, amely már valóban a kilábalás felé mutat. Hadd ne érjem be egyedi esettel!

Szaporíthatnám a szót a magyar dráma gyengélkedéséről vagy a tervezőkről, akik a szerény vizuális érzékkel bíró rendezőknél is kiszolgáltattak, de nem teszem. Inkább azt jegyzem le, miben telt a legtöbb örömem. Az *Amerikai Elektra* második felvonásában. Kováts Adél és Alföldi Róbert nagy erejű kettősében. S egy másik páros, Kiss Marié és Gálffi Lászlóé, tűnt ki csendes lélekrajzzal a *Nórából*. És szinte megmelegedik az ember szíve, ahányszor látja a zalaegerszegi társulat pályakezdő tehetségeit, a tavaly Eurüdikét, az idén Mary Warrent játszó Nagy Ceciliától a Proctornét alakító Tánczos Adrienn keresztül Papp Lujzáig, aki a *Hegedűs a háztetőn* előadásából is kitűnt, most pedig szenvedélyes Abigail volt. Az pedig ritkaság, hogy egy operatársulat, mint a szegedi, immár nem először tanúsítsa színészi, sőt: játékos kedvét. Hogy láttukon a borúlátó is jobb kedvre derül.

BÓKA B. LÁSZLÓ

Népszava

- A legjobb új magyar dráma: –
- A legjobb előadás: LILÍOM (Színház- és Filmművészeti Egyetem, rendezte: Lukács Andor) – MÁLI NÉNI (Radnóti Színház, rendezte: Jordán Tamás)
- A legjobb rendezés: STEFANO DE LUCA (*Alkésztisz*, Színház- és Filmművészeti Egyetem) – FODOR TAMÁS (*Halvérfesték*, Stúdió K.)
- A legjobb szórakoztató/zenés előadás: –

A legjobb előadás a Mohácsi János rendezte *Megbombáztuk Kaposvárt*

Révész Róbert felvétele

- **A legjobb alternatív előadás:** A SEHOVA KAPUJA (Picaro–Szkéné, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** RÓZSA ÉS IBOLYA (Stúdió K., rendezte: Fodor Tamás) – LEGSZEBB MESÉK III–IV. (Atlantis Társulat, rendezte: Greifenstein János)
- **A legjobb női főszereplő:** ESZENYI ENIKŐ (*Nóra*, Vígsház) – BERTALAN ÁGNES (*Kalldewey*, Farce, Kamra)
- **A legjobb férfi főszereplő:** EPRES ATTILA (*A bohóc*, Kecskemét) – GÁLFFI LÁSZLÓ (*Edmund Kean*, Thália Színház) – BERTÓK LAJOS (*Bűn és bűnhődés a rácsok mögött*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** SZABÓ MÁRTA (*Előhívás*, Bárka Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** SZERVÉT TIBOR (*Máli néni*, Radnóti Színház)
- **A legjobb díszlet:** HORGAS PÉTER (*Romeo és Júlia*, Atlantis Társulat) – FÜZÉR ANNI (*Edmund Kean*, Thália Színház)
- **A legjobb jelmez:** –
- **A legígéretesebb pályakezdő:** HÁMORI GABI – CSÁNYI SÁNDOR
- **Különdíj:** –

A legjobb rendezés Zsámbéki Gábor *Tartuffe*-je.
Básti Juli (*Elmira*) és Rába Roland (*Tartuffe*)

BÓTA GÁBOR

Magyar Hírlap

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** HAT SZEREP SZERZŐT KERES (Újvidék, rendezte: George Ivascu) – SZENTIVÁNEJI ÁLOM (Szeged, rendezte: Zsótér Sándor) – MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János)
- **A legjobb rendezés:** TOMPA GÁBOR (*A mizantróp*, Kolozsvár) – SCHILLING ÁRPÁD (*Liliom*, Krétakör Színház) – VIDNYÁNSZKY ATTILA (*Veszedelemes viszonyok*, Várszínház)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor) – GÖRCS (Buda Stage, rendezte: Kállói Molnár Péter) – TÖKMAG TOM ÉS HÓRIHORGAS TOM (Debrecen, Vojtina Bábszínház, rendezte: Sramó Gábor)
- **A legjobb alternatív előadás:** A SEHOVA KAPUJA (Szkéné–Picaro, rendezte: Pintér Béla) – CON ANIMA (Mikropódium, rendezte: Lénárt András) – LAKODALOM (Trafó, rendezte: Frenák Pál)
- **A legjobb gyerekelőadás:** RÓZSA ÉS IBOLYA (Stúdió K., rendezte: Fodor Tamás) – MI A MANÓ? (Pécs, Titiri Színház) – A PIROS CSALÁD AZ ORRA UTÁN MEGY (rendezte: Greifenstein János)
- **A legjobb női főszereplő:** ESZENYI ENIKŐ (*Nóra*, Vígsház) – KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – LÁNG ANNAMÁRIA (*Liliom; Megszállottak*, Krétakör Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BALÁZS ATTILA (*Gyermekszemmel*, Temesvár) – BOGDÁN ZSOLT (*A mizantróp*, Kolozsvár) – EPRES ATTILA (*A bohóc*, Kecskemét)
- **A legjobb női mellékszereplő:** CSÁKÁNYI ESZTER (*Liliom*, Krétakör Színház) – FULLAJTÁR ANDREA (*A talizmán*, Katona József Színház) – LÁZÁR KATI (*Tartuffe*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** SZARVAS JÓZSEF (*Csongor és Tünde*, Magyar Színház) – LENGYEL FERENC (*A színházcsináló*, Kamra)
- **A legjobb díszlet:** ADRIANA GRAND (*Sonkastratégia – Gyermekszemmel*, Temesvár) – HORGAS PÉTER (*Romeo és Júlia*, Atlantis Társulat) – AMBRUS MÁRIA (*Bakchánóok*, Kamra)
- **A legjobb jelmez:** FÜZÉR ANNI (*A talizmán*, Katona József Színház; *Romeo és Júlia*, Atlantis Társulat) – BENEDEK MARI (*Bakchánóok*, Kamra; *Szentivánéji álom*, Szeged)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CSÁNYI SÁNDOR – BODÓ VIKTOR – HÁMORI GABRIELLA
- **Különdíj:** ÚJVIDEKI SZÍNHÁZ – BODOLAY GÉZA *A bohóc* fordításáért – TORDY GÉZA az *Amerikai Elektra* dramatisálásáért

BÖGEL JÓZSEF

Színháztechnikai Szemle

- **A legjobb új magyar dráma:** BÉKÉS PÁL: TÉVÉ-JÁTÉK – ZALÁN TIBOR: HALVÉRFESTÉK – SZABÓ MAGDA: SZILUETT
- **A legjobb előadás:** MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János) – ŐSÖK (Beregszász, rendezte: Vidnyánszky Attila) – BOLDOGTALANOK (Békéscsaba, rendezte: Telihay Péter)
- **A legjobb rendezés:** SZIKORA JÁNOS (*Amadeus*, Szolnok) – TORDY GÉZA (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – GOTHÁR PÉTER (*A színházcsináló*, Kamra)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** HEGEDŰS A HÁZTETŐN (Madách Színház, rendezte: Kerényi Imre) – FEKETE PÉTER (Miskolc, rendezte: Puskás Tamás) – A FÁTYOL TITKAI (Kolozsvár, rendezte: Keresztes Attila)
- **A legjobb alternatív előadás:** A SEHOVA KAPUJA (Szkéné–Picaro,

A legjobb zenés előadás a szegedi Szentivánéji álom (rendező: Zsótér Sándor)

Révész Róbert felvétele

rendezte: Pintér Béla) – ROMEO ÉS JÚLIA (Atlantis Társulat, rendezte: Horgas Ádám) – LILIAM (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)

- **A legjobb gyerekelőadás:** RÓZSA ÉS IBOLYA (Stúdió K., rendezte: Fodor Tamás) – HÓFÉHÉRKE ÉS A HÉT TÖRPE (Kolibri Színház, rendezte: Horváth Péter) – ALI BABA ÉS A NEGYVEN RABLÓ (Budapest Bábszínház, rendezte: Balogh Géza)
- **A legjobb női főszereplő:** ESZENYI ENIKŐ (*Nóra*, Vigszínház) – TÖRŐCSIK MARI (*Bodnárné*, Szolnok) – UDVAROS DOROTTYA (*Nexxt*, Krétakör Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** DARVAS IVÁN (*Amadeus*, Szolnok) – BUBIK ISTVÁN (*Pillantás a hídról*, Pécs) – HAUMANN PÉTER (*A színházcsináló*, Kamra)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – HÁMORI GABRIELLA (*Liliom*, Színház- és Filmművészeti Egyetem) – BÖRCSÖK ENIKŐ (*Tótek*, Pesti Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** ALFÖLDI RÓBERT (*Amadeus*, Szolnok) – EPRES ATTILA (*A bohóc*, Kecskemét) – BARKÓ GYÖRGY (*Éjjeli menedékhely*, Pécs)
- **A legjobb díszlet:** HORGAS PÉTER (*A mizantróp*, Új Színház; *Romeo és Júlia*, Atlantis Társulat) – MENCZEL RÓBERT (*Bűn és bűnhődés*, Vigszínház) – SZÉKELY LÁSZLÓ (*A bohóc*, Kecskemét)
- **A legjobb jelmez:** CSÍK GYÖRGY (*Amadeus*, Szolnok) – SZÁKÁCS GYÖRGYI (*Koldusopera*, Katona József Színház) – FÜZÉR ANNI (*A mizantróp*, Új Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CSÁNYI SÁNDOR ALAKÍTÁSAI AZ ÓDRY SZÍNPADON – MEZEI KINGA (*Szelídítések*, Újvidék) – REZES JUDIT (*Tartuffe*, Katona József Színház; *Bakkhánszók*, Kamra)
- **Különdíj:** GODA GÁBOR (*Káin kalapja*, Artus Stúdió) – MOLNÁR LÁSZLÓ, a *Jekyll and Hyde* rendező-koreográfusa – BUCZ HUNOR *A bujdosók* színreviteléért

A magyar színjátszás évadjai már legalább egy évtizede nem zártak, hiszen produkciók, vállalkozások, igazgatási változtatások szinte szünet nélkül mennek át, folynak át egyik színházból, fesztiválról, bármelyik színházi formációból a másikba. Ez megnehezíti, esetleg kérdésessé is teszi a szezonértékeléseket, s elengedővé nyilvánítja az objektív jellemzéseket. Ilyen elfogultságok, kirekesztések nélkül fogant tárgyilagos jellemzés alapján mondható el a korántsem zárt, képlékeny évadról, hogy (tovább) folyt a struktúra, generáció- és színházvilágkép-váltási csatározás, a művészsínházi (társulatra épített) koncepciót és a színházi formációk korlátlan uralmát vallók küzdelme. A fővárosban néhány változás ténylegesen történt (Mácsai Pál a Madách Kamara, Kerényi Miklós Gábor a Budapesti Operettszínház élén), a Bárkában profil-, működési és vezetési válság tört ki, színészek részben elmentek, részben újak jöttek, a Krétakör (innen) átment a Thália Régi Stúdiószínházába (s máris több emlékezetes előadást produkált). Az Új Színházban művészeti vezetésbeli kiürülések, színészi és rendezői oda-vissza áramoltatások, magas vagy igen magas színvonalú rendezések, tervezések egyaránt folytak, erős irányvétellel a vállalkozói-menedzselő színház felé. A Vigszínházban Marton László azzal is győzött, hogy beengedte Babarczy László és Székely Gábor rendezőneveltjeit, megtartott, visszahívott több jeles színészt, rendezőt. A Madách Színházban Kerényi Imre bástyát áldozott (kamaraszínház Mácsaival), újfajta színházi formációk és szerződötések révén több régi és újabb generációs színészt visszahozott. A változatlanul hagyott Thália Színház jól teljesítette befogadó színházi kötelezettségeit (fesztiválok, vidéki és határon túli színházak, együttesek befogadása, foglalkoztatása, kitűnő kísérleti színházi produkciók rendezése, teremtése). A Kolibri Színház több fontos és újszerű bemutatót produkált, az ugyancsak változatlanul hagyott Budapest Bábszínház jeles felújításokkal, befogadásokkal tarkított reformprodukciókkal kísérletezett. A József Attila Színház nagyszínházi és stúdiószínházi tevékenysége új rendezők, színészek bevonásával lett kiegyensúlyozottabb, színvonalasabb. A Pesti Magyar Színház és a Várszínház rendezők (Iglódi István, Csiszár Imre, Vidnyánszky Attila) és színészek, frissen végzett főiskolások (Kaszás Attila, Gregor Bernadett, Mihályi Győző, illetve Sipos Imre, Jegercsik Csaba) „visszaforgatása, fogadása” révén több értékes, magas színvonalú előadást hozott létre, amit a szakma és a kritika jelentékeny része az őket érintő kire-

A legjobb szórakoztató előadás: A talizmán. Elek Ferenc, Csákányi Eszter, Huszárik Kata és Kocsis Gergely a Katona József Színház produkciójában

kesztés miatt kevésbé vett észre. A Katona József Színház és a Kamra változatlanul élművészszínháza Budapestnek, új színészek, rendezők, törekvések befogadásával. A Budapesti Kamaraszínház folytatta saját műhelyeinek kiteljesítését, új vállalkozások, együttműködések befogadásával, régi-új színészek és rendezők bevonásával. A Schwajda-féle Új Nemzeti Színház a kirekesztések ellenére új orientációs központ lett rendezők, színészek számára.

Vidéken a kaposvári, a nyíregyházi, a zalaegerszegi színház folytatta kivívott élszínházi tevékenységét, a Miskolci Nemzeti Színház próbálkozott e rang visszaszerzésével, a kecskeméti Katona József Színház e tekintetben újabb rangot szerzett. Debrecen, Eger és Veszprém színháza a vezetésváltás bonyodalmaiba vesztett. A szolnoki Szigligeti Színház több kiváló előadással (*Bodnárné, Amadeus*) küzdött a kirekesztés ellen.

Növekedett a szakmában a kritika- és rendezőellenesség. A magyar dráma megbecsülése, fejlesztése érdekében számtalan emléknap, verseny, fesztivál, nap, mecenatúraforma jeleskedett. A régiek hátrább szorulnak, a posztmodernnek előretörnek. Nagy mű alig van.

BUDAI KATALIN

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

■ **A legjobb új magyar dráma:** –

■ **A legjobb előadás:** TARTUFFE (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – AMERIKAI ELEKTRA (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Tordy Géza)

■ **A legjobb rendezés:** ZSÁMBÉKI GÁBOR (*Tartuffe*, Katona József Színház) – TOMPA GÁBOR (*A mizantróp*, Kolozsvár)

■ **A legjobb szórakoztató/zenei előadás:** HAIR (Újvidék, rendezte: Nagy Viktor) – JÁNOS VITÉZ (Katona József Színház, rendezte: Bozsik Yvette)

■ **A legjobb alternatív előadás:** A SEHOVA KAPUJA (Szkéné–Pícaro, rendezte: Pintér Béla) – SHOPPING AND F***ING (Napszínház, rendezte: Lévay Adina)

■ **A legjobb gyerekelőadás:** RÓZSA ÉS IBOLYA (Stúdió K., rendezte: Fodor Tamás) – A LÁPERDŐ SZELLEME (FESZT, rendezte: Gabnai Katalin)

■ **A legjobb női főszereplő:** SPOLARICS ANDREA és SZABÓ MÁRTA (*Előhívás*, Bárka Színház) – KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – KOVÁCS EDIT (*Boldogtalanok*, Békéscsaba)

■ **A legjobb férfi főszereplő:** ALFÖLDI RÓBERT (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – BALÁZS ATTILA (*Gyermekszemmel*, Temesvár) – GAZSÓ GYÖRGY (*Nero, szerelmem*, Nyíregyháza)

■ **A legjobb női mellékszereplő:** PELSŐCZY RÉKA (*Kalldeway*, *Farce*, Kamra)

■ **A legjobb férfi mellékszereplő:** SZERVÉT TIBOR (*Máli néni*, Radnóti Színház) – ZNAMENÁK ISTVÁN (*Szentek fecsegése*, Thália Színház)

■ **A legjobb díszlet:** HORESNYI BALÁZS (*Amadeus*, Szolnok) – KHELL ZSOLT (*János vitéz*, Katona József Színház) – MENCZEL RÓBERT (*Boldogtalanok*, Békéscsaba)

■ **A legjobb jelmez:** CSÍK GYÖRGY (*Amadeus*, Szolnok) – VARGA KLÁRA (*Megszállottak*, Krétakör Színház) – BENEDEK MARI (minden)

- **A legígéretesebb pályakezdő:** CZAJLIK JÓZSEF *Amadeus-* és *Osztrovszkij*-rendezéséért
- **Különdíj:** BELLA ISTVÁN *Ősök*-fordításáért – MAGYAR FRUZZSINA az *Amerikai Elektra* dramaturgiai munkájáért – AZ UNIÓFESZTIVÁL STÁBJA

Ebben az évadban bőven el voltunk látva vendéglőadásokkal. Az uniófesztivál, a Kortárs Drámafesztivál is erre az időre esett, jöttek még szlovákok, csehek, lengyelek s dicséretes bőségben a határon túli magyar színházak. (Az Alternatív Szemle és Kisvárdai már bejárattott, évenként menetrendszerűen zajló esemény.) Majd minden este valami különlegességre (nem mindig a híréhez fogható értékre) mehettünk, s ezért volt talán – az immanens okokon kívül – halványabb fényben a budapesti és vidéki közsínházi repertoár. (Látszólagos ellentmondás, hogy például az Új Színház csak úgy szórta a bemutatókat, s hasonlóképpen szinte „gyártásra” állt rá a Budapesti Kamaraszínház három játszóhelye is.)

Legjobb időszakokat talán a kortárs táncszínházi műhelyek éltek: a Közép-Európa Táncszínház, Ladányi Andrea, Bozsik Yvette, a KompMánia – s bizonyos értelemben az Atlantis Társulat is – ezt a vonalat erősíti. A sokpéznű, nagyszabású produkciókat gyanakvóbban figyelem, nekem ott is a „szöszölés” finom, kicsi, megbúvó elemei tetszenek. Lenyűgözött a szolnoki *Amadeus* színházi szimfóniája, kivételes alkalom a magyar színpad legnagyobb alakját láthatni – de mégsem zsong bennem semmi. Egyszer hőkölök csak vissza: Létay Dóra odafönn, alig látható magasságban a kondoleálókát fogadná Mozart temetésén, nyújtana még a kezét – de nem áll sorba két ember után egy harmadik. Hámori Gabriella zárt ajkú igyejeire és nemjeire hosszabban fogok emlékezni a *Liliomból*, Tóth Ildikó szürke szvetterére az amúgy nem igazán sikerült Thália színházbeli négy személyes játékból, mint a belső kohézió nélküli, nagy csinnadrattás, hókuszpókuszos színpad- és színművész-technikai trouvaill-okra.

Egyébként a pécsi „nagy hét” óta még igen kevés idő telt el, alig üledtek le a látottak. Nagyszerű volt, ahogy Forgách András választásaival kiváló vitahelyzeteket teremtett, és saját emberi-alkotói hittel kiállt a neki kedves művekért. Ugyanakkor ez mégsem válhatott az évad értékmustrájává, nagy hiánypótlásokra és a maradó művek bevésésére nem adott lehetőséget. Ezért nehezebben kapargatja össze az ember általánosítható észrevételeit, s irigykedve olvassa rendszeralkotó köllégái átfogó jelentéseit.

CSÁKI JUDIT

Színház

- **A legjobb új magyar dráma:** BALLA ZSÓFIA–ARANY JÁNOS: RÓZSA ÉS IBOLYA
- **A legjobb előadás:** TARTUFFE (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János) – LILIAM (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb rendezés:** ZSÓTÉR SÁNDOR (*Szentivánéji álom*, Szeged) – ASCHER TAMÁS (*Koldusopera*, Katona József Színház) – TELIHAY PÉTER (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor) – KOLDUSOPERA (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás)
- **A legjobb alternatív előadás:** –
- **A legjobb gyerekelőadás:** RÓZSA ÉS IBOLYA (Stúdió K., rendezte: Fodor Tamás) – ÁRGYÉLUS KIRÁLYFI (Nyíregyháza, rendezte: Tóth Miklós)
- **A legjobb női főszereplő:** BÁSTI JULI (*Tartuffe*, Katona József Színház) – KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – PELSŐCZY RÉKA (*Kalldeway*, *Farce*, Kamra)
- **A legjobb férfi főszereplő:** GÁLFFI LÁSZLÓ (*Edmund Kean*, Thália Színház) – ALFÖLDI RÓBERT (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** CSÁKÁNYI ESZTER (*Liliom*, Krétakör Színház) – LÁZÁR KATI (*Tartuffe*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** MÁTÉ GÁBOR (*Tartuffe*, Katona József Színház) – LENGYEL FERENC (*A színházcsináló*, Kamra)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*Szentivánéji álom*, Szeged) – FÜZÉR ANNI (több előadásban) – NÉMETH ILONA (*Rózsa és Ibolya*, Stúdió K.)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI (*Szentivánéji álom*, Szeged; *Bakkhánsnők*, Kamra) – NÉMETH ILONA (*Rózsa és Ibolya*, Stúdió K.)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CSÁNYI SÁNDOR – HÁMORI GABRIELLA (*Liliom*, Színház- és Filmművészeti Egyetem)
- **Különdíj:** AZ UNIÓFESZTIVÁL SZERVEZŐINEK

Már megint úgy gondolom – és voltaképp mindig így van ez –, hogy egyszerre küzdök a bőség meg az ínség zavarával. Volt sok jó előadás – és hát nem volt elég jó előadás. Fájt, hogy ezúttal nemhogy válogatni nem lehetett a versenyképes új magyar drámák közt, még kiválasztani se nagyon lehetett semmit. Jó, hogy mutatkoznak új színházi csoportok-műhelyek – rossz, hogy egynemely nagy múltú társaság fluktuál és vegetál. Jó, hogy néhány fiatal-középkorú rendező makacsul járja az útját és az országot – rossz, hogy mintha ott-honuk, az nem lenne. Jó, hogy izgalmas műhelyek ígérete lebeg a levegőben – rossz, hogy a körülmények cseppet sem ígéretesek.

Mostanában az a színház érdekel a legjobban, amelyik arról a világról beszél, amelyben élek, noha nem szeretek ebben élni. És akkor lehet mese három kis cigánytáncossal, lehet opera fekvő-guruló emberbábokkal, és lehet egy egészen csodálatos mandarin is, akár zene nélkül.

DÖMÖTÖR ADRIENNE

- **A legjobb új magyar dráma:** SOPSITS ÁRPÁD: BŰN ÉS BŰNHÓDÁS A RÁCSOK MÖGÖTT
- **A legjobb előadás:** BŰN ÉS BŰNHÓDÁS A RÁCSOK MÖGÖTT (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Sopsits Árpád) – SZENTIVÁNÉJI ÁLOM (Szeged, rendezte: Zsóter Sándor) – LILIAM (Színház- és Filmművészeti Egyetem, rendezte: Lukács Andor)
- **A legjobb rendezés:** TORDY GÉZA (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – TELIHAY PÉTER (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza) – ION VICTOR FRUNZA (*Gyermekszemmel*, Temesvár)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor)
- **A legjobb alternatív előadás:** KÉK, VÖRÖS (KompMánia, rendezte: Csabai Attila) – SZÁRNYAK (Még 1 Mozdulatszínház) – A KIVÁLASZTOTT (Szabó Réka Társulata)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Máli néni*, Radnóti Színház) – KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – UDVAROS DOROTTYA (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza)

- **A legjobb férfi főszereplő:** EPRES ATTILA (*A bohóc*, Kecskemét) – BALÁZS ATTILA (*Gyermekszemmel*, Temesvár) – BERTÓK LAJOS (*Bűn és bűnhődés a rácsok mögött*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*A talizmán*, Katona József Színház) – CSÁKÁNYI ESZTER (*A talizmán*, Katona József Színház) – MÁTHÉ ERZSI (*Az óra, amikor semmit nem tudunk egymásról*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** FEKETE ERNŐ (*A talizmán*, Katona József Színház) – SZERVÉTT TIBOR (*Máli néni*, Radnóti Színház) – BALIKÓ TAMÁS (*Pillantás a hídról*, Pécs)
- **A legjobb díszlet:** ZEKE EDIT (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza), FÜZÉR ANNI (*Edmund Kean*, Thália Színház) – SZIKORA JÁNOS (*Kalldeway*, Farce, Kamra)
- **A legjobb jelmez:** TRESZ ZSUZSA (*Kalldeway*, Farce, Kamra) – JÁNOSKUTI MÁRTA (*A bohóc*, Kecskemét) – SZAKÁCS GYÖRGYI (*Volpone*, Radnóti Színház–Thália Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** HÁMORI GABRIELLA – CSÁNYI SÁNDOR – REZES JUDIT
- **Különdíj:** LADJÁNSZKI MÁRTA egész évadáért – KOMPMÁNIA egész évadáért – VATI TAMÁS a János vitézért

Az évad legnagyobb élményét a szezon végén a Budapesti Kamaraszínházban bemutatott *Bűn és bűnhődés a rácsok mögött* jelentette (mármint a magyar produkciók közül, mert amúgy a litván *Hamlet* volt számomra a legfontosabb előadás). Mivel ez a tény erősen rányomja bélyegét a szavazataimra is, ide csak annyi megjegyzés kívánkozik, hogy az előadásban játszó mind a kilenc férfi színésznek helye lehetne a legjobb alakítások díjazottjai között; mindenekelőtt László Zsoltnak a főszereplők sorában és Törköly Leventének a mellékszereplők listáján. Mintha mindannyian az életükért játszanának (túlzott leegyszerűsítéssel élve: erről szól maga a darab is).

De ezen az előadáson kívül is a férfiak évadját éltük. (És a nemcserékét: mintha a korábbi sokszor, ha kell, ha nem színpadi videovetítés helyébe most a férfiakat játszó nők és a nőket alakító férfiak divatja lépett volna, számos izgalmas és számtalan felejthető ötletként.) A három-három megjelölt fő- és mellékszereplő – és az imént említettek – mellett díjra méltó lenne Znamenár István (*Megbombáztuk Kaposvárt*, Kaposvár), Almási Sándor (*Cymbeline*, Budapesti Kamaraszínház), Trill Zsolt (*Ősök*, Beregszász), Hegedűs D. Géza (*Nóra*, Vígshízház), illetve Méhes László (*Képzelt beteg*, Pesti Színház), Alföldi Róbert (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház), Szacsavay László (*Kalldeway*, Farce, Kamra). (Meg az erőteljes színpadi kisugárzással bíró vörös kandúr a Radnóti *A születésnapján*.) Mindezzel szemben – érdekes módon – női remeklésekben korántsem volt ilyen gazdag az évad.

Mit nézzen meg a színházban az, aki mindenekelőtt a mai magyar valóságra kíváncsi? – kérdezte évad vége felé egy barátom, potenciális színháznéző (aki egyébként napközben hivatásszerűen is a mai magyar valósággal foglalkozik). Összesen két ideai előadást tudtam ajánlani – mindkettő alternatív társulat bemutatója: a Krétakör *Nexxt* és a Szkéné–Piccaro *A sehova kapuja* című produkcióját. A témaválasztás és az alkotóknak az előadásban át-sütő közlésvágya szempontjából mind a kettőt fontos bemutatónak tartom, melyek esetleges rá, hogy azokhoz is eljussanak, akikhez szólnak. Mindemmel azonban messze nem a legjobbja egyik sem társulata repertoárjának; ezúttal egyikük mögött sem áll elég erős darab (előadásszöveg), maguk a produkciók pedig egyaránt hajlanak a felszínességre, illusztratívitásra. Egyébként meglepő, hogy az alternatív előadások zöméből hiányzik az a fajta lendület, mindenáron való önkifejezési vágy, amellyel eredetileg – szerencsés esetben – megkülönböztették magukat az üzemszerűen készülő közhízi produkcióktól. (Feltűnően vonatkozik ez az Alternatív Szemlén agyondíjazott vigántpetendi *Hogyan szöktek meg az olombörtönből?* című konszolidált és steril játékra is.)

Mi volt számomra az évad legszebb pillanata? – ezt egy színikritikus barátom kérdezte; a válaszon egy másodpercig sem kellett gondolkodnom. Az Atlantis Társulat *Romeo és Júliájában* volt egy esszenciális, ritka erejű pillanat, amely a kegyetlenül kimért időről szólt: Romeo Júlia mellett ül a kriptában, már megitta a mérget; Júlia ocsúdik, vélné, most kezdődik a valódi élete – szavak nélküli találkozás és néma elválás örökre. Kár, hogy a sok szép részletet tartalmazó, képző- és mozgásművészeti ihletettséggű előadás egy idő után ön maga ötleteinek foglyává vált.

Ha lenne citromdíj, azt feltétlenül a szolnoki *Amadeus*-nak ítélném: talán még soha nem láttam a színpadi illusztrációk ilyen gazdag tárházát egyetlen produkción belül (pedig elég erős a mezőny e tekintetben). A darab is jócskán agyonmagyarazza önmagát; az előadásban a színpad alsó szintjén zajló narratori elbeszélést a felső szinten játszódó jelenetek illusztrálják, az alsó szintre begördülő zenekar (NB. a Liszt Ferenc Kamarazenekar!) pedig pár taktussal még tovább illusztrál mindent. Szerencsés, aki könnyen felejt.

GABNAI KATALIN

Színház- és Filmművészeti Egyetem

- **A legjobb új magyar dráma:** BÉKÉS PÁL: TÉVÉ-JÁTÉK – KÁRPÁTI PÉTER: PÁJINKÁS JÁNOS
- **A legjobb előadás:** TARTUFFE (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – NERO, SZERELMEM (Nyíregyháza, koreográfus-rendező: Horváth Csaba) – MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János)
- **A legjobb rendezés:** BÉRCZES LÁSZLÓ (*Előhívás*, Bárka Színház) – TORDY GÉZA (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – SCHILLING ÁRPÁD (*Liliom*, Krétakör Színház)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** SZENTIVÁNEJI ÁLOM (Szeged, rendezte: Zsótér Sándor) – A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor) – NEXXT (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb alternatív előadás:** TRANZITVÁRÓ (Panboro Mozgásszínház, rendezte: Uray Péter) – A BUJDOSÓK (Társzínház, rendezte: Bucz Hunor) – A VIHAR KAPUJÁBAN (Kompanya Színházi Műhely, rendezte: Vidovszky György)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** SZABÓ MÁRTA (*Előhívás*, Bárka Színház) – ESZENYI ENIKŐ (*Nóra*, Vígshízház) – SPOLARICS ANDREA (*Előhívás*, Bárka Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** GÁLFFI LÁSZLÓ (*Edmund Kean*, Thália Színház) – HEGEDŰS D. GÉZA (*Nóra*, Vígshízház) – EPRES ATTILA (*A bohóc*, Kecskemét)
- **A legjobb női mellékszereplő:** LÁZÁR KATI (*Tartuffe*, Katona József Színház) – FULLAJTÁR ANDREA (*A talizmán*, Katona József Színház) – KISS MARI (*Nóra*, Vígshízház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** GOSZTONYI JÁNOS (*Leonce és Léna; Éjjeli menedékhely*, Új Színház) – KASZÁS ATTILA – VASS GYÖRGY (*Éjjeli menedékhely*, Új Színház)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*Szentivánéji álom*, Szeged; *Bakkhánszók*, Kamra) – FÜZÉR ANNI (*Edmund Kean*, Thália Színház) – HORGAS PÉTER (*Romeo és Júlia*, Atlantis Társulat)
- **A legjobb jelmez:** SZAKÁCS GYÖRGYI (*A nők iskolája; Sade márkiné*, Magyar Színház) – FÜZÉR ANNI (*Romeo és Júlia*, Atlantis Társulat) – BENEDEK MARI (*Bakkhánszók*, Kamra)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** JÁRÓ ZSUZSA (*Boldogtalanok*, Színház- és Filmművészeti Egyetem) – SZAMOSI ZSÓFIA (*Liliom* és más produkciók, Szín-

ház- és Filmművészeti Egyetem) –
REZES JUDIT (*Bakkhánsnök*, Kamra;
Tartuffe, Katona József Színház)

- **Különdíj:** A SZOLNOKI SZIGLIGETI SZÍNHÁZ AMADEUS-PRODUKCIÓJÁNAK (rendezte: Szikora János) – A PÉCSI ORSZÁGOS SZÍNHÁZI TALÁLKOZÓ SZERVEZŐINEK – AZ UNIÓFESZTIVÁL SZERVEZŐINEK

HOCHENBURGER ÁGNES

Critikai Lapok

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** BŰN ÉS BŰNHŐDÉS A RÁCSOK MÖGÖTT (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Sopsits Árpád) – KALLDEWAY, FARCE (Kamra, rendezte: Szikora János)
- **A legjobb rendezés:** ZSÁMBÉKI GÁBOR (*Tartuffe*, Katona József Színház) – MOHÁCSI JÁNOS (*Megbombáztuk Kaposvárt*, Kaposvár)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** –
- **A legjobb alternatív előadás:** –
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – BERTALAN ÁGNES (*Kallde-way, Farce*, Kamra)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BERTÓK LAJOS (*Bűn és bűnhődés a rácsok mögött*, Budapesti Kamaraszínház) – BALÁZS ATTILA (*Gyermekszemmel*, Temesvár) – EPRES ATTILA (*A bohóc*, Kecskemét)
- **A legjobb női mellékszereplő:** –
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** ZNAME-NÁK ISTVÁN (*Szentelek fecsegése*, Thália Színház) – FEKETE ERNŐ (*A talizmán*, Katona József Színház; *Bakkhánsnök*, Kamra) – SZERVÉT TIBOR (*Máli néni*, Radnóti Színház)
- **A legjobb díszlet:** ZEKE EDIT (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza; *Halleluja*, Nyíregyháza)
- **A legjobb jelmez:** –
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CSÁNYI SÁNDOR (*Liliom*, Színház- és Filmművészeti Egyetem)
- **Különdíj:** –

Hosszas évadértékelés helyett egyetlen megjegyzés: a szokásosnál foghíjasabb szavazólapom távolról sem jelenti azt, hogy az elmúlt évadot érdektelenebbnek vélném az előzőnél. Annál kevésbé, mivel ebben a szezonban két olyan alakítást is láthatam (Bertók Lajos és Balázs Attila jóvoltából), amilyennel (mint mondani szokás) „minden szökőévben egyszer” lehet találkozni. Ki tudja, hoz-e majd hasonlókat a következő esztendő...

Fábry Péter felvétele

A legjobb gyerekelőadás: a Stúdió K.
Rózsa és Ibolyája (rendező: Fodor Tamás)

KARSAI GYÖRGY

Színház- és Filmművészeti Egyetem

- **A legjobb új magyar dráma:** GYÖREI ZSOLT–SCHLACHTOVSZKY CSABA: BOLYGÓKIRÁLY
- **A legjobb előadás:** TARTUFFE (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – BAKKHÁNSNÖK (Kamra, rendezte: Zsótér Sándor) – MEGSZÁLLOTTAK (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb rendezés:** ZSÓTÉR SÁNDOR (*Bakkhánsnök*, Kamra) – SCHILLING ÁRPÁD (*Megszállottak*, Krétakör Színház) – LUKÁTS ANDOR (*Liliom*, Színház- és Filmművészeti Egyetem)

A legjobb alternatív előadás: A sehova kapuja. Pintér Béla és Enyedi Éva a Szkéné Színház és a Picaro Társulat produkciójában

Kovács Bence felvétele

KOLTAI TAMÁS

Színház

- **A legjobb új magyar dráma:** –
  - **A legjobb előadás:** MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János) – BODNÁRNÉ (Szolnok, rendezte: Verebes István) – SZENTIVÁNEJI ÁLOM (Marosvásárhely, rendezte: Novák Eszter)
  - **A legjobb rendezés:** ZSÁMBÉKI GÁBOR (*Tartuffe*, Katona József Színház) – BAGÓ BERTALAN (*A salemi boszorkányok*, Zalaegerszeg) – BAGOSSY LÁSZLÓ (*Éjjeli menedékhely*, Pécs)
  - **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** SZENTIVÁNEJI ÁLOM (Szeged, rendezte: Zsótér Sándor) – A KÉKSZAKÁLLÚ HERCEG VÁRA (Magyar Állami Operaház, rendezte: Kovalik Balázs) – KOLDUSOPERA (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás)
  - **A legjobb alternatív előadás:** A MANDARIN (Közép-Európa Táncszínház, rendező-koreográfus: Horváth Csaba) – SHOPPING AND F***ING (Napszínház, rendezte: Lévy Adina) – SZELÍDÍTÉSEK (Újvidék, rendezte: Mezei Kinga)
  - **A legjobb gyerekelőadás:** –
  - **A legjobb női főszereplő:** TÖRÖCSIK MARI (*Bodnárné*, Szolnok) – LADÁNYI ANDREA (*A mandarin*, Kelet-Európa Táncszínház) – ESZENYI ENIKŐ (*Nóra*, Vígyszínház)
  - **A legjobb férfi főszereplő:** SEBESTYÉN ABA (*Amadeus*, Szatmárnémeti) – BERTÓK LAJOS (*Bűn és bűnhődés a rácsok mögött*, Budapesti Kamaraszínház) – ILYÉS RÓBERT (*A salemi boszorkányok*, Zalaegerszeg)
  - **A legjobb női mellékszereplő:** NAGY MARI (*Hermelin*, Új Színház) – RÁCKEVEI ANNA (*Éjjeli menedékhely*, Új Színház) – NAGY CECÍLIA (*A salemi boszorkányok*, Zalaegerszeg)
  - **A legjobb férfi mellékszereplő:** TIMOTHY BENTCH – LŐRINCZ ZOLTÁN (*Szentivánéji álom*, Szeged) – STENCZER BÉLA (*Éjjeli menedékhely*, Pécs)
  - **A legjobb díszlet:** KHELL ZSOLT (*Megbombáztuk Kaposvárt*, Kaposvár) – HORGAS PÉTER (*A talizmán*, Katona József Színház) – ÁGH MÁRTON (*Megszállottak*, Krétakör Színház)
  - **A legjobb jelmez:** VARGA KLÁRA (*Megszállottak*, Krétakör Színház) – KOVÁCS ANDREA (*A színházcsináló*, Kamra) – FÖLDI ANDREA (*Tartuffe*, Katona József Színház)
  - **A legígéretesebb pályakezdő:** HÁMORI GABRIELLA (*Liliom*, Színház- és Filmművészeti Egyetem) – SZOLNOKI APOLLÓNIA (*Szentivánéji álom*, Szeged) – SZANITER DÁVID (*Shopping and f***ing*, Napszínház)
  - **Különdíj:** AZ UNIÓFESTIVÁL SZERVEZŐI – A KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ AZ EGÉSZ ÉVADÉRT
- Szavazási lehetőségeim fölött töprengve, akárcsak tavaly, újfent a kategóriák alkalmatlansága ejtett zavarba. Egyre inkább úgy érzem, a kategóriákhoz alkalmazzuk a teljesítményeket, holott talán fordítva kellene. Némi következetlenségen kapom magam, ezért önkritikát gyakorolok. Egykor magam is kardoskodtam a szórakoztató-zenés színház kategóriájának létrehozása mellett, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy adjunk lehetőséget a – nem pejoratívan értelmezett – kommersz, „ipari” teljesítmények díjazására. Most már tudom, hogy a fenti fogalmat nem sikerült megfelelően körülhatárolni, így sok művészsínházi produkció is díjat kapott (esztétikai érdeme szerint) e kategória égisze alatt. Az elmúlt szezonban ráadásul nem láttam olyan előadást, amelyet e jelben érdemesítenék díjra; egyetlen „igazi” bulvárelőadás sem érte el az ennek megfelelő minőséget, művészsínházak „könnyed” produkcióit pedig a világegyetem sem minősíteném műfajilag szórakoztató-kommersznek. Nem látom be, hogyan állhattam ki valaha is a „szórakoztató” kategória mellett, amely esztétikailag értelmezhetetlen (akár az „unalmas”, Bob Wilson ide vagy oda), szubjektív érzület-

ként való fölfogása miatt pedig parttalan. Nekem Zsótér *Bakkhánsnő*je szórakoztatóbb volt, mint az egész operettfesztivál. (Utóbbira lásd még az „unalmas” kategóriát.)

A legjobb szórakoztató-zenés előadás nekem a *Szentivánéji álom* című Britten-opera, ugyancsak Zsótér rendezésében. Egyben a legjobb előadások és rendezések egyike is; beírhattam volna az erre szolgáló kategóriák bármelyikébe. Nagyon úgy néz ki, hogy az általam szavazott három legjobb – a *Szentivánéji*, Zsámbéki *Tartuffe*-je és Mohácsi *Megbombáztuk*-ja – az én szememben kategóriáiktól függetlenül a legjobb. Ők a *legjobb*ak, és kész. Teljesen mindegy, hogy hova szuszakoljuk be őket. (Mondjuk, nyugodtan lehetne a *Tartuffe* is a „legjobb zenés”, függetlenül attól, hogy van-e benne zene, vagy nincs.)

Ezzel csak azt akarom mondani, hogy a kategóriák nem többek szükséges keretnél, amelyekbe a díjazandó művészi teljesítmények a rend kedvéért besoríthatóak. Ha nem így volna, diszkvalifikálhatnánk azokat, akik a kollégák szavazatai szerint több krecliben is megjelennek. (Nem beszélve azokról, akik nagy klasszikus drámák abszolút főszerepeit játszva évek óta a legjobb mellékszereplőként kapnak díjakat.)

Az én három befutóm – de még az „alternatív” negyedik is – *életbe vágó* előadás. Ebben különbözik a többitől. (Amivel nem állítom, hogy a többiek között nincsenek életbe vágóak, de bennük valósul meg leginkább életbe vágás és minőség.)

Ami véleményem további részleteit illeti, leolvashatók a szavazólaponról.

A legjobb női főszereplő: Kovács Adél az Amerikai Elektrában (Budapesti Kamaraszínház)

KOVÁCS DEZSŐ

Kritika

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** KOLDUSOPERA (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás)
- **A legjobb rendezés:** SCHILLING ÁRPÁD (*Megszállottak*, Krétakör Színház) – ZSÓTÉR SÁNDOR (*Szentivánéji álom*, Szeged)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** SZENTIVÁNÉJI ÁLOM (Szeged, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb alternatív előadás:** –
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** ESZENYI ENIKŐ (*Nóra*, Vígszínház) – BÁSTI JULI (*Koldusopera; Tartuffe*, Katona József Színház) – UDVAROS DOROTTYA (*Fekete angyal*, Játékszín)
- **A legjobb férfi főszereplő:** HAUMANN PÉTER (*A színházcsináló*, Kamra) – MÁTÉ GÁBOR (*Koldusopera*, Katona József Színház) – GÁLFFI LÁSZLÓ (*Edmund Kean*, Thália Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** MOLNÁR PIROSKA (*Olympia*, Játékszín)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** BODÓ VIKTOR (*Liliom*, Színház-és Filmművészeti Egyetem)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*Szentivánéji álom*, Szeged)
- **A legjobb jelmez:** FÜZÉR ANNI (*Edmund Kean*, Thália Színház)

- **A legígéretesebb pályakezdő:** HÁMORI GABRIELLA – CSÁNYI SÁNDOR – SZAMOSI ZSÓFIA
- **Különdíj:** AZ ÓRA, AMIKOR SEMMIT NEM TUDTUNK EGYMÁSRÓL (Katona József Színház)

Az idén is több „legjobb” előadás volt, természetesen. A Katona viharos fogadtatású s hamar a pesti mezőny egyik legkurrensebb előadásává vált *Koldusoperája* mellett újító szellemű radikalizmusával számomra a Krétakör Színház tháliabeli *Megszállottakja* volt az évad egyik legjelentősebb produkciója. A pécsi fesztivál eseményévé lett Zsótér Sándor szegedi *Szentivánéji álomja*, amelyet, bár a legjobb rendezés kategóriában jelöltem díjazásra érdemesnek, sok szempontból az évad egyik legizgalmasabb és legtávlatosabb előadásának gondolok.

Nem szűkölködött az év jeles színészi alakításokban: formátumos produkciók sorát láthattuk. Eszenyi Enikő játékos-elszánt, roppant benső drámát fölszikkasztató vígszínházi Nórája, Básti Juli keserűen ordináré, vad és dacos Kocsma Jennyje a Katona *Koldusoperájában*, érett és dévaj Elmirája a *Tartuffe*-ben, Udvaros Dorottya végtelenül kiszolgáltatott, halálba menetelő professzorasszonya Makk Károly megrendítő játékszíni rendezésében, Haumann Péter bravúros színjátszói vehemenciája *A színházcsinálóban* (Kamra, rendezte Gothár Péter), Máté Gábor blazírt gengsztere a *Koldusoperában*, Gálffi László virtuóz Edmund Keanje a Tháliában, Alföldi Róbert feszült és fegyvelmezett Orinja a Budapesti Kamaraszínház *Amerikai Elektrájában*, és frivol viháncolása a kölyök zseni Mozart szerepében, a szolnoki *Amadeusban* külön-külön s együtt is fémjelezték az évadot.

S nem lehet nem figyelni a színre lépő ifjú színészemzedékre, a színpadon (s részben már filmen is) nemcsak ígéretes, hanem máris sikeres fiatal színészek (köztük a most debütáló Marton-osztály) jelentkezésére. Hámori Gabriella a főiskolás *Liliomban*, Csányi Sándor a Krétakör Molnár-előadásának Ficsúrjaként és a Lukáts Andor rendezte *Liliom* címszereplőjeként, Szamosi Zsófia Muskátnéja, Láng Annamária Julikája, Lengyel Tamás, Kovács Martina, Nagy Zsolt pompás figurái a Molnár-előadásokban egyaránt figyelmet érdemelnek.

Sok minden „hozzáírandó” lenne még az évad összképéhez, s nemcsak a Pécsi Országos Színházi Találkozó sikere, termékeny pillanatai, az uniófesztivál összevetést és megmérettetést kínáló víziói, hanem ama, némi bizakodásra okot adó folyamat – ha úgy tesszük –, tendencia, amely túlmutat üzemszerű működésén, hullámmzó színvonalú évadok szokott rutinján.

MAGYAR JUDIT KATALIN

Népszava

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János) – SZENTIVÁNÉJI ÁLOM (Szeged, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb rendezés:** ZSÁMBÉKI GÁBOR (*Tartuffe*, Katona József Színház) – ZSÓTÉR SÁNDOR (*Bakkhánsnók*, Kamra) – SOPSITS ÁRPÁD (*Bűn és bűnhődés a rácsok mögött*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor) – CHICAGO (Madách Színház, rendezte: Szirtes Tamás)
- **A legjobb alternatív előadás:** –
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** TÖRŐCSIK MARI (*Bodnárné*, Szolnok) – CSOMÓS MARI (*A születésnap; Máli néni*, Radnóti Színház) – SZOLNOKI APOLLÓNIA (*Szentivánéji álom*, Szeged)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BERTÓK LAJOS (*Bűn és bűnhődés a rácsok mögött*, Budapesti Kamaraszínház) – GÁLFFI LÁSZLÓ (*Edmund Kean*, Thália Színház; *Philoktétész*, Zalaegerszeg) – EPRES ATTILA (*A bohóc*, Kecskemét)
- **A legjobb női mellékszereplő:** REZES JUDIT (*Bakkhánsnók*, Kamra; *Tartuffe*, Katona József Színház) – FULLAJTÁR ANDREA (*A talizmán*, Katona József Színház) – MELKVI BEA (*Pillantás a hidról*, Pécs)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** KERESZTES SÁNDOR (*Éjjeli menedékhely*, Új Színház) – FEKETE ERNŐ (*Bakkhánsnók*, Kamra) – BALIKÓ TAMÁS (*Pillantás a hidról*, Pécs)
- **A legjobb díszlet:** FÜZÉR ANNI (*Edmund Kean*, Thália Színház; *Cselédek*, Nyíregyháza) – AMBRUS MÁRIA (*Bakkhánsnók*, Kamra; *Szentivánéji álom*, Szeged) – HORGAS PÉTER (*Romeo és Júlia*, Atlantis Társulat)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI (*Bakkhánsnók*, Kamra; *Szentivánéji álom*, Szeged) – SZÜCS EDIT (*Megbombáztuk Kaposvárt*, Kaposvár; *Nero, szerelmem*, Nyíregyháza) – FÜZÉR ANNI (*A talizmán*, Katona József Színház)

- **A legígéretesebb pályakezdő:** GYURISKA JÁNOS
- **Különdíj:** NERO, SZERELMEM (Nyíregyháza) – AZ UNIÓFESZTIVÁL SZERVEZŐINEK

METZ KATALIN

Magyar Nemzet

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** TARTUFFE (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – AMERIKAI ELEKTRA (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Tordy Géza) – A VIHAR KAPUJÁBAN (Thália Színház–Nyíregyháza, rendezte: Telihay Péter)
- **A legjobb rendezés:** TOMPA GÁBOR (*A mizantrop*, Kolozsvár) – VIDNYÁNSZKY ATTILA (*Dorottya; Sardafass, a himboszorkány*, Beregszász–Kelet-Európa Táncszínház) – TELIHAY PÉTER (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor) – DOROTTYA – SARDAFASS, A HÍMBOSZORKÁNY (Beregszász, rendezte: Vidnyánszky Attila)
- **A legjobb alternatív előadás:** ALKONYODÓ (Közép-Európa Táncszínház, rendező-koreográfus: Horváth Csaba)
- **A legjobb gyerekelőadás:** A HOLDBELI CSÓNAKOS (Szabadka, rendezte: Hernyák György)
- **A legjobb női főszereplő:** NAGY-KÁLÓZY ESZTER (*Himnusz*, Gyula–Új Színház) – UDVAROS DOROTTYA (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza) – KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** EPERJES KÁROLY (*Himnusz*, Gyula–Új Színház; *Éjjeli menedékhely*, Új Színház) – BOGDÁN ZSOLT (*A mizantrop*, Kolozsvár; *Bánk bán*, Zsámbék)
- **A legjobb női mellékszereplő:** RÁCKEVEI ANNA (*Éjjeli menedékhely*, Új Színház) – LÁZÁR KATI (*Tartuffe*, Katona József Színház) – MOLNÁR GIZELLA (*Vérnász*, Sepsiszentgyörgy)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** GARAS DEZSŐ – BUBIK ISTVÁN (*Éjjeli menedékhely*, Új Színház) – TRILL ZSOLT (*Sardafass, a himboszorkány*, Beregszász)
- **A legjobb díszlet:** ZEKE EDIT (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza) – FÜZÉR ANNI (*Cselédek*, Pesti Színház; *Edmund Kean*, Thália Színház)
- **A legjobb jelmez:** ZEKE EDIT (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza) – SZÜCS EDIT (*Megbombáztuk Kaposvárt*, Kaposvár) – FAZEKAS SZILVIA (*Alkonyodó*, Közép-Európa Táncszínház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** –
- **Különdíj:** SZELÍDÍTÉSEK (Újvidék) – AZ UNIÓFESZTIVÁL SZERVEZŐINEK

Úgy tetszik, ismét apályban a magyar dráma. Tíz esztendő óta annyiszor feszegettük a témát, kerestük indokait, alkotók (esetleges) válságában, intézmények érdektelenségében stb., hogy hasonló latolgatások ismétlésébe nem bocsátkozom. Volt helyel-közzel néhány jobb év is, amikor érdemdús szerzőket üdvözölhettünk, színpadra teremtett műveket avathattunk, de meglehetősen ritkán. Nem szülte meg valamennyi évad a maga drámáját. Az idei sem.

Átütő erejű előadásokkal sem kényeztettek el a teátrumok, holott a legjobb előadás kategóriájába illet illenék írni. Megbízható színvonalú produkciókban már inkább volt részünk, s talán több is akadt, mint az elmúlt évadokban, de az a bizonyos meglepetés elmaradt. Hiába kutakodom az emlékezetemben. Pontosabban, ha lett volna, kutakodnom sem kellene, az élmény rögzül a memóriában. Legjobb minősítéssel ezért a Katona József *Tartuffe*-jét illettem, jöllehet akadnak fenntartásaim. Zsámbéki rendezése következetes és végig gondolt, alapvetésében kötődik a jelenhez, mozgalmasságával – s azzal, ahogyan a színészek többsége elérti a színrevitel szándékait – indokolja választásomat. Rába Roland is teszi a dolgát a címszerepben, de híján van ama bizonyos kisugárzásnak. Máté Gábor Cléante-ja pompás alakítás, fanyar értelmiségi; eljátszadozom a gondolattal nem ő teremtett volna inkább a címszerepre? Lázár Kati Pernelle asszonyát, annyi rutinos anyókafigura után, friss szemléletben fogantnak érzem, javasolom is A legjobb mellékszereplő címére, Ráckevei Anna elsőpró erejű Vaszilisszája után (Új Színház: *Éjjeli menedékhely*).

Tartalmas és puritán előadást rendezett Tordy Géza a Budapesti Kamaraszínházban. *Amerikai Elektrájának* (Hazatérés – Hajsza – Hazajáró lelkek) ereje épp drámai lecsupaszítottóságában van, s a főszereplők szuggesztív játékában. Kováts Adélt (Christine) érzékenységénél fogva – lelke úgy hányódik, mint a levél a vízen – két másik színésznő mellett a legjobb női főszereplő kategóriájába soroltam. (Úgy érzem, súlyánál fogva fölér egy főszereppel.) Apró nüanszok pompás egységét teremtette meg Teliha Péter a Thália Színház és a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház közös produkciójaként színre vitt japán adaptációjában. *A vihar kapujának* színészvételése újabb és újabb titkokat fedett föl, s ezt nem a krimiszéri cselekmény vonatkozásában értem, hanem éppenséggel a karakterek, a színészi személyiség különféle rétegeinek az előhívásában. Nem szólva arról, hogy Horváth Csaba hallatlanul kifejező, (hajszányira) keletiesen stilizált mozgáskompozíciója pillanatonként szerzett meglepetést, miközben pontosan szolgálta a rendező értelmezésrétegezésének szervezőelvét. Seress Zoltánnal és Egyed Attilával való,

A legjobb férfi főszereplő: Gálffi László a Kean címszerepében (Thália Színház)

sorsszerű hármásában Udvaros Dorottya delejes sokszínűsége lenyűgöző: ő a legjobb női főszereplő kategóriára a második jelöltem. Az előadás és rendezője, Teliha Péter is díjazásra érdemes. Elébe helyeztem ugyan sorrendben két másik rendezőt, akiknek – jöllehet nem állt rendelkezésére ilyen remek színészcsapat – produkciója, ha ennél fogva egyenletlenebb megvalósításban is, de markáns, eredeti és gondolatgazdag felfogásról-elgondolásról tanúskodott. Tompa Gábor *A mizantrop* kolozsvári színrevitelével jeleskedett, melyet magam saját hajlékukban láttam (nem tudom, hogyan hatott idegen színpadon). Az előadás tömörségével és plaszticitásával újfent igazolta, hogy rendezője jól átgondolt, belső tartalomra figyelmez. A címszereplő Bogdán Zsolt pedig éli és nem közvetíti – mint annyian Alceste képmásában – a molière-i körkép téziseit. A díjazottak közt lenne mindkettejük helye. Vidnyánszky Attila pedig látomásos erejű kompozícióival, a mély vizek „fölkavarásával” vívta ki rendre az elismerésemet, ez évadban két könnyedebb hangvételű, ám rituális eszközeiben frissen ható színrevitelével (*Csokonai Dorottyája* és a *Sardafass, a himboszorkány*).

A legjobb női és a legjobb férfi főszereplő címét magam a Gyulai Várszínházban látott (Új Színházban tovább játszott) *Himnusz* két főszereplőjének, Nagy-Kálózy Eszternek és Eperjes Károlynak adnám. Taub János valóságos rituálévá sűrítette Schwajda abszurd drámáját (akik Romániában ezen a színjátszáson nőttek fel, úgy érzem, jobban elértik-érik a rutinmozdulatok óraműpontossága mögött a fojtott feszültséget). Nagy-Kálózy proliasszonyában lebirhatatlan életerő lakozik, a fájdalomtól is képes örömet csiholni. Törekenysége balladás asszonyalakat takar. Eperjes az együgyű munkásember szerepében, a maga beszűkült gondolkodásra redukált világában a lét többdimenziós univerzumát is képes sejtetni: Józsi nyomorúságos sorsában a föl nem fogott drámát. Eperjes különben az *Éjjeli menedékhely* (Új Színház) Bájójában is újat hozott. Enyhén ironizáló gesztusokkal, finoman parodizált arisztokrata allűrökkel teljesíti ki a figura alkoholizmusban bomlás-

nak indult személyiségét. A Verebes István rendezte előadás láttán számomra nem volt kétséges, hogy a legjobb férfi mellékszereplő címét Garas Dezsőre osztanám, aki kóbor, hányatott sorsú csavargóként a produkció katalizátora. Jóságos csalafintaságának melegében rendre megnyílnak a megkövesedett lelkek. Mindkettejük alakításának tétje és titka van. Bubik István kőből faragott lakatos (Klescs) sem marad el mögöttük: szerkentyűivel való szöszmötölése, ridegsége a meggyötört lélek viaskodását palástolja. Trill Zsolt, a *Dorottya* Karnevál hercegének és a *Sardafass, a hímbozsorkány* címszerepének isten áldotta tehetsége (úgy is mint a beregszásziak vezető színésze) a sokműfajúság bajnokaként vihetne el díjat. Emlékezetes marad számomra Molnár Gizella moccanatlanul is beszédes öregcigányasszony-alakítása a Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház és a Háromszék Táncegyüttes Bocsárdi László rendezte *Vérmászában*.

A legjobb alternatív előadást szememben a Közép-Európa Táncszínház az élet nagy kérdéseit (köztük az elmúlást, az öregedéssel való szembesülést) faggató, precízen és szuggesztíven komponált táncprodukciója, az *Alkonyodó* jelentette. Horváth Csaba nem először adja jelét, hogy nemcsak képekben-mozdulatokban képes komponálni, hanem gondolati vívőereje is van koreográfiáinak, ami, sajnos, legtöbb pályatársáról nem mondható el. A zenés előadások tömkelegéből magasan kiemelkedik a Katona József Színház Nestroy-produkciója, a Máté Gábor rendezte *A talizmán*. Íme, így fest, ha a pillékönnyedség profizmussal párosul. Stilizációja csillagászó-káprázat.

A magyar népi bábvilág archetipusai – Vitéz László, Paprika Jancsi, Bolond Istók – életre keltőinek vérbő, vásári játéka uralta a szabadkaiak Weöres-előadását, *A holdbeli csónakost* – gyermekszínházi élmény gyanánt (rendező: Hernyák György). Különdjira érdemesíteném az Újvidéki Színház Sziveri-montázsát (rendező: Mezei Kinga), melyben a versekből összeszövődő gondolati tartalom szuverén mozgáskompozícióban kelt életre, drámai hangulatkeltséssel.

Ha utánagondolok a szavazataimnak, föltűnik, mennyire gyakran szerepelnek a határon túli magyar színházak: mi tagadás, „részegységeiben” nemegyszer onnan csap meg a (meggyőző) eszközbéli megújulásra való készség fuvallata. Súlyos létfenntartási gondjaik ellenére – vagy éppen ezért – még nem vesztett ki belőlük az elhivatottság (nálunk már pejoratíván hangzó) érzetefogalma. Tudják, vérre menő a játék. Más kérdés, hogy korántsem vetekedhetnek olyan tehetséges és profi színésztszadalommal, mint az anyaországé. De vérfrissítés gyanánt – értünk is sokat tehetnek.

A legjobb női mellékszereplő: Fullajtár Andrea.
A képen Nagy Ervinnel *A talizmánban* (Katona József Színház)

NÁNAY ISTVÁN

Színház

- **A legjobb új magyar dráma:** KÁRPÁTI PÉTER: PÁJINKÁS JÁNOS – VISKY ANDRÁS: TANÍTVÁNYOK – VEREBES ERNŐ: SARDAFASS, A HÍMBOSZORKÁNY
- **A legjobb előadás:** SZENTIVÁNEJI ÁLOM (Szeged, rendezte: Zsótér Sándor) – KALLDEWAY, FARCE (Kamra, rendezte: Szikora János) – AMERIKAI ELEKTRA (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Tordy Géza)
- **A legjobb rendezés:** BOCSÁRDI LÁSZLÓ (*Bánk bán*, Zsámbéki; *Kasimir és Karoline*, Sepsiszentgyörgy) – MÁTÉ GÁBOR (*Az óra, amikor semmit nem tudtunk egymásról*, Katona József Színház) – VEREBES ISTVÁN (*Bodnárné*, Szolnok)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** MESTERDETEKTÍV (Merlin Színház, rendezte: Keszég László) – AZ UTOLSÓ PACC (Stúdió K., rendezte: Szőke Szabolcs) – A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor)
- **A legjobb alternatív előadás:** NERO, SZERELMEM (Nyíregyháza, rendező-koreográfus: Horváth Csaba) – ROMEO ÉS JÚLIA (Atlantis Társulat, rendezte: Horgas Ádám) – VÉRKÖTELÉK (Csíkszereda, rendezte: Béres László)
- **A legjobb gyerekelőadás:** RÓZSA ÉS IBOLYA (Stúdió K., rendezte: Fodor Tamás) – A LEGRISEBB BOSZORKÁNY (Budapest Bábszínház, rendezte: Lengyel Pál) – LACI KIRÁLYFI (Márkusszínház, rendezte: Pilári Gábor)
- **A legjobb női főszereplő:** SZOLNOKI APOLLÓNIA (*Szentivánéji álom*, Szeged) – KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház) – TÓTH ILDIKÓ (*Szentelek fecsegése*, Thália Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** GÁLFFI LÁSZLÓ (*Edmund Kean*, Thália Színház) – HEGEDŰS D. GÉZA (*Nóra*, Vígszínház) – BOGDÁN ZSOLT (*A mizantrop; Így van (ha így tetszik)*, Kolozsvár; *Bánk bán*, Zsámbék)

- **A legjobb női mellékszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*A talizmán; Tartuffe*, Katona József Színház) – BARTA MÁRIA (*Bölcs Náthán*, Pesti Színház) – MENDE GABY (*Színésznők*, Marosvásárhely)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** BARKÓ GYÖRGY (*Éjjeli menedékhely*, Pécs) – FEKETE ERNŐ (*Bakkhánsnők*, Kamra) – TÖRKÖLY LEVENTE (*Bűn és bűnhődés a rácsok mögött*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*Szentivánéji álom*, Szeged) – HORGAS PÉTER (*A talizmán*, Katona József Színház; *Romeo és Júlia*, Atlantis Társulat) – HORESNYI BALÁZS (*Amadeus*, Szolnok)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI (*Szentivánéji álom*, Szeged) – FÜZÉR ANNI (*Edmund Kean*, Thália Színház; *Cselédek*, Nyíregyháza) – BOZÓKI MARA (*Az óra, amikor semmit nem tudunk egymásról*, Katona József Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CZAJLIK JÓZSEF (*Amadeus*, Komárom) – MEZEI KINGA (*Szelídítések*, Újvidék) – MÁTRAVÖLGYI ÁKOS–GROSSCHMID ERIK (*Leporelló első könyve*, Kecskemét)
- **Különdíj:** LADÁNYI ANDREA az *Éjjeli maratonért* – LÉNÁRT ANDRÁS az egyszemélyes bábjátásban mutatott teljesítményéért (különösen *Con Anima* című előadásáért) – VEREBES ERNŐ a *Sardafass*, a *hímbozsorkány* zeneszerzői munkájáért

Több mint kétszáz előadás (negyven budapesti, harminckilenc alternatív, harminchat határon túli, harmincnégy külföldi, huszonnégy báb-, húsz vidéki, hét nyári és hat opera) ismeretében sem merném és tudnám az évadot értékelni, mert nem látok olyan tendenciá(ka)t, amely(ek) kellőképpen meghatározó(k) lenné(nek).

Méricskélés és okoskodás helyett szavazatomban érvényre juttatott véleményemet szeretném itt-ott árnyalni.

Tapasztalatom szerint nemcsak számomra volt revelatív élmény Zsótér Sándor szegedi operarendezése, Britten *Szentivánéji álomja*. Nagyon fontosnak tartom, hogy az operát, ezt a lényegéből adódóan komplex, tehát teljes színházi műfajt valóban színháznak lehessen tekinteni, amiért Magyarországon is többen sokat tettek már (Kovalik Balázs, Kerényi Miklós Gábor és mások), de Zsótér rendezése egyértelmű és átütő szakmai sikert hozott. E siker természetesen közösségi munka eredménye, amihez a rendező éppen úgy hozzájárult, mint a tervezők, a dirigens (Oberfrank Péter), az énekesek, a kórus.

A szavazatomban megjelölt előadások és rendezői teljesítmények mellett másokat is számba vettem, többek között Bérczes László *Előhívását* (Bárka Színház), az újvidéki *Szelídítéseket* (rendező: Mezei Kinga), a *Megbombáztuk Kaposvárt* című Mohácsi János-rendezést, Zsótér másik munkáját, a kamrabeli *Bakkhánsnőket*, Zsámbéki Gábor *Tartuffe-jét*.

Az alternatívok között is sokkal több jó teljesítménnyel találkoztam, mint amennyit díjazásra javasolni lehet. Így csak említhetem az *Alkonyodót* és – számos fenntartással együtt is – *A mandarint* (Közép-Európa Táncszínház), a *Tranzitvárot* (Panboro Mozgásszínház), a *Takarodj*, *Antigoné-t* ([m] Színház), a *Halvérfestéket* (Stúdió K.), a *Sóska*, *sültrumplit* (Junio Csoport).

Díjazottaim közül ez évben is sok színész maradt ki: például Epres Attila (*A bohóc*), László Zsolt és Bertók Lajos (*Bűn és bűnhődés a rácsok mögött*), Spolarics Andrea és Szabó Márta (*Előhívás*), Darvas Iván (*Amadeus*), Alföldi Róbert (*Amadeus; Amerikai Elektra*), Horváth Lili és Horváth Lajos Ottó (*Amerikai Elektra*), Mácsai Pál (*Mesterdetektív*), Jordán Tamás (*Mesterdetektív; Volpone*), Kulka János (*Bűn és bűnhődés*), Ilyés Róbert (*A salemi boszorkányok*), Keresztes Sándor és Takács Katalin (*Éjjeli menedékhely*), Znamenák István (*Szentek fecsegése*), Gazsó György (*Nero, szerelmem*), Trill Zsolt (*Ősök; Sardafass, a hímbozsorkány*), Balázs Attila (*Gyermekszemmel*), Balikó Tamás (*Pillantás a hidról*), Básti Juli (*Tartuffe, Koldusopera*), Töröcsik Mari és Mihályfi Balázs (*Bodnárné*), Kovács Zsolt és Szorcsik Kriszta (*Bánk bán*).

A pályakezdők: Czajlik József most végez Pozsonyban; első nagyszínházi rendezése, a komáromi *Amadeus*, éppen úgy, mint Osztrovskij *A hozomány nélküli mennyasszonyából* készített főiskolai munkája, máris szuverén látásmódú, erős formavilággal rendelkező alkotót mutat. A néhány éve Újvidéken végzett Mezei Kinga nemcsak színész, hanem igen karakteres rendező is, ő és szintén fiatal csapata (Gyarmati Kata dramaturg, Szorcsik Kriszta, Nagypál Gábor, Szvoboda Tibor, Balázs Áron, Szabó Attila, valamint Magyar Attila és H. Faragó Edit), illetve a Mezei Szilárd vezette zenekar olyan komplex közösségi produkciót teremtett Sziveri János költő életművéből, amely minden fesztiválon, ahol megfordulnak, díjak sokaságát nyeri el.

A bábművészet a színház egyik mostohagyereke – legalább is így érzik a bábosok. Pedig érdemes odafigyelni rájuk, hiszen az alternativitás e téren is kezdi éreztetni hatását, és új nemzedékek lépnek fel e művészeti ágban is. Közülük talán a legígéretesebb a Mátravölgyi Ákos–Grosschmid Erik tervezőpáros.

A különdíjra adott szavazataimhoz annyit szeretnék fűzni, hogy Ladányi Andrea hétrészes monstre produkciója egyedülálló fizikai és művészi teljesítmény (nem mellékesen a

Nero, szerelmemben és *A mandarinban* is remekel); Lénárt András a világ számos országában ismerik és elismerik, nálunk viszont az egyszemélyes bábozásnak nehezen alakul ki a közege, holott amit Lénárt tud a bábrol és az életrol, annak közkinccsé kellene válnia; Verebes Ernő kompozíciója pedig egyszerre élő színházi zene és önálló komolyzenei opus.

SÁNDOR L. ISTVÁN

Ellenfény

- **A legjobb új magyar dráma:** MOHÁCSI JÁNOS–MOHÁCSI ISTVÁN ÉS A KAPOSVÁRI TÁRSULAT: MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT – KÁRPÁTI PÉTER: PÁJINKÁS JÁNOS
- **A legjobb előadás:** MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János)
- **A legjobb rendezés:** MOHÁCSI JÁNOS (*Megbombáztuk Kaposvárt*, Kaposvár) – BAGOSSY LÁSZLÓ (*Éjjeli menedékhely*, Pécs) – GOTHÁR PÉTER (*A színházcsináló*, Kamra)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor)
- **A legjobb alternatív előadás:** HORVÁTH CSABA (*A mandarin*, Közép-Európa Táncszínház)
- **A legjobb gyerekelőadás:** ÁRGYÉLUS KIRÁLYFI (Nyíregyháza, rendezte: Tóth Miklós) – RÓZSA ÉS IBOLYA (Stúdió K., rendezte: Fodor Tamás) – A LEGKISEBB BOSZORKÁNY (Budapest Bábszínház, rendezte: Lengyel Pál)
- **A legjobb női főszereplő:** TÓTH ILDIKÓ (*Szentek fecsegése*, Thália Színház) – PREGITZER FRUzsINA (*Halleluja*, Nyíregyháza)
- **A legjobb férfi főszereplő:** ZNAMENÁK ISTVÁN (*Megbombáztuk Kaposvárt; Operett*, Kaposvár; *Szentek fecsegése*, Thália Színház) – KOVÁCS ZSOLT (*Megbombáztuk Kaposvárt*, Kaposvár) – HAUMANN PÉTER (*A színházcsináló*, Kamra)
- **A legjobb női mellékszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*A talizmán; Tartuffe; Koldusopera*, Katona József Színház) – CSÁKÁNYI ESZTER (*Liliom*, Krétakör Színház) – BÁSTI JULI (*Koldusopera*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** BARKÓ GYÖRGY (*Éjjeli menedékhely*, Pécs) – FEKETE ERNŐ (*A talizmán*, Katona József Színház) – A KAPOSVÁRI TÁRSULAT (*Megbombáztuk Kaposvárt*, Kaposvár)
- **A legjobb díszlet:** FÜZÉR ANNI (*Edmund Kean*, Thália Színház) – ZEKE EDIT (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza) – HORESNYI BALÁZS (*Éjjeli menedékhely*, Pécs)

- **A legjobb jelmez:** ENDRESZ ÁGNES (*Árgyélus királyfi*, Nyíregyháza)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CZAJLIK JÓZSEF (*Amadeus*, Komárom) – BÉRES LÁSZLÓ (*Vérkötelék*, Csíkszereda)
- **Különdíj:** AZ UNIÓFESZTIVÁL SZERVEZŐINEK – GAZSÓ GYÖRGY mozgásszínházi alakításáért (*Nero, szerelmem*, Nyíregyháza) – WEBER KRISTÓF a *Pillantás a hidról* zenéjéért (Pécs)

Nem szeretem a fanyalgó évadminisztrációkat. Most mégsem írhatok mást: az elmúlt színházi szezonban nem sok érdeklődés történt. Alig mutattak be például új magyar darabot, s azt a párat sem igazán meggyőző előadásban. Csodálkoznék tehát, ha ki lehetne adni a legjobb új magyar dráma díját.

Nem voltak igazán átütő előadások sem. A *Megbombáztuk Kaposvárt* oly mértékben kiemelkedett az évad bemutatói közül, hogy más produkcióra nem is szavaztam a legjobb előadás kategóriájában. A *Megbombáztuk* nemcsak összhatásában, hanem egyes alkotóelemeiben is kivételes értékű volt, ezért több kategóriában is szavaztam rá. Remek például a szöveggönyve: közepes amerikai drámából izgalmas mai magyar darab született. Meggyőző a rendezés: Mohácsin kívül senki sem tud ilyen komponált színpadi zárzavart teremteni, társulatot mozgatni. Nemcsak a főszereplők remekeltek, hanem az egész gárda is megérdemelte a kollektív mellékszereplő díjat. Máshol bizonyára elképzelhetetlen lenne, hogy ennyi nagyszerű színész ilyen alázattal olvadjon be a kollektív közegebe, s teremtsen külön-külön is emlékeztető pillanatokat.

A *Megbombáztuk* mellett csak egy-két igazán jól sikerült előadás jut eszembe: Bocsárdi László sepsiszentgyörgyi előadása, a *Kasimir és Karoline*, a fiatal újvidéki csapat kollektív produkciója, a *Szelídítések*, a Kamra két bemutatója, a *Kalldeway*, *Farce* és *A színházcsináló*, a Katona gondolatgazdag *Tartuffe*-je, a sajátos világú pécsi *Éjjeli menedékhely*, a Krétakör érdekes stílusjátéknak felfogható *Liliomja*, a Tháliában (és Nyíregyházán) bemutatott *A vihar kapujában*. De ezeket nem lehet egy lapon említeni a *Megbombáztuk*-kal. Jobbára ezek az előadások jutottak eszembe, amikor a legjobb rendezésen gondolkodtam. Mohácsi, Baggosy, Gothár mellett (rájuk szavaztam) Bocsárdi László, Zsámbéki Gábor, Szikora János, Schilling Árpád és Telihay Péter volt még díjesélyes nálam. Sajnos Zsótér Sándor szegedi operarendezését (*Szentivánéji álmom*) nem volt szerencsém látni.

Furcsa, hogy ebben az évadban a színészek listája sem sokkal bővebb annál, mint amit a szavazólapra ráírhattam. Gálffi László (*Kean*), Blaskó Péter (*Legenda a lóról*), Horváth László Attila (*Halleluja*),

Egyed Attila (*A vihar kapujában*), Kováts Adél (*Amerikai Elektra*), Láng Annamária (*Liliom*), Börcsök Enikő (*Tóték*) azonban sajnos lemaradt a listámról.

Az alternatív terület legfontosabb alkotója az utóbbi években kétségtelenül Horváth Csaba. Ebben az évadban három fontos előadással is jelentkezett (*Alkonyodó, A mandarin* – Közép-Európa Táncszínház; *Nero* – Nyíregyháza). Igazságtalanság lenne, ha a kritikus-gárda nem figyelne fel erre a kivételes teljesítményre, s ebben az évadban is megszokásai alapján szavazna.

Az évad legfontosabb eseménye, hogy ismét Budapesten rendezték az uniófesztivált, s ezen láthattuk Nekrošius *Hamletjét*.

SZÚCS KATALIN

Criticai Lapok

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János) – TARTUFFE (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – SZELÍDÍTÉSEK (Újvidék, rendezte: Mezei Kinga)
- **A legjobb rendezés:** ZSÁMBÉKI GÁBOR (*Tartuffe*, Katona József Színház) – RUSZT JÓZSEF (*Philoktétész*, Zalaegerszeg)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor)
- **A legjobb alternatív előadás:** A SEHOVA KAPUJA (Szkéné–Picaro, rendezte: Pintér Béla) – ALKONYODÓ (Közép-Európa Táncszínház, rendező-koreográfus: Horváth Csaba)
- **A legjobb gyerekelőadás:** RÓZSA ÉS IBOLYA (Stúdió K., rendezte: Fodor Tamás) – ÁRGYÉLUS KIRÁLYFI (Nyíregyháza, rendezte: Tóth Miklós)
- **A legjobb női főszereplő:** BÁSTI JULI (*Tartuffe*, Katona József Színház) – KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** GÁLFFI LÁSZLÓ (*Philoktétész*, Zalaegerszeg; *Edmund Kean*, Thália Színház) – BALÁZS ATTILA (*Gyermekszemmel*, Temesvár) – BOGDÁN ZSOLT (*A mizantrop*, Kolozsvár)
- **A legjobb női mellékszereplő:** LÁZÁR KATI (*Tartuffe*, Katona József Színház) – FULLAJTÁR ANDREA (*A talizmán*, Katona József Színház) – TÓTH ILDIKÓ (*Szentek fecsegése*, Thália Színház)

A legjobb férfi mellékszereplő, Fekete Ernő a Bakkhánsnókban (Kamra)

A legjobb díszlettervező: Ambrus Mária. (A Bakkhánsnők terében: Nagy Ervin)

- **A legjobb férfi mellékszereplő:** LENGYEL FERENC (*A színházcsináló*, Kamra) – GÁLFFI LÁSZLÓ (*Nóra*, Vígszínház) – BALIKÓ TAMÁS (*Pillantás a hídról*, Pécs)
- **A legjobb díszlet:** HORGAS PÉTER (*A talizmán*, Katona József Színház) – ZEKE EDIT (*A vihar kapujában*, Thália Színház–Nyíregyháza)
- **A legjobb jelmez:** FÖLDI ANDREA (*Tartuffe*, Katona József Színház) – SZAKÁCS GYÖRGYI (*Koldusopera*, Katona József Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CZAJLIK JÓZSEF az *Amadeus* rendezéséért (Komárom)
- **Különdíj:** AZ UNIÓFESZTIVÁL SZERVEZÉSÉÉRT

A kaposváriak Mohácsi János rendezte és részben szerzette *Megbombáztuk*-előadása elementáris megszólítóerejével, zsigerekig hatoló kérdésfelvetésével nyugodt le (a Criticai Lapokban jelzett fenntartásaim ellenére vagy azokkal együtt is), a Katona József Színház Zsámbéki Gábor rendezte *Tartuffe*-je pedig gondolati tisztaságával, pontosságával, érzékenységével a társadalmi s a személyes emberi viszonyok értelmezésében. Előbbiben fantasztikus, magával ragadó a csapatmunka, az utóbbiban szinte tökéletes minden színészi teljesítmény. Az egyenlők közül az elsők egyike számomra Básti Juli lehetfinom árnyalatokat érzékeltető alakítása Orgon feleségként és Lázár Kati félelmetesen pontos jellemrajza Pernelle asszonyként.

Ruszt József zalaegerszegi *Philoktétész*-rendezését az egyenetlen színészi teljesítmények ellenére is jó volt látni a maga letisztult, puritán formavilágával, morális tisztánlátásával a posztmodern zavarodottságának behódoló divathullám közepette. (Gálffi László és Ruszt együttműködése mindig remek eredményre vezet – Gálffi itt megint legjobb formáját mutatta, miként a vígszínházi *Nórában* is Krogstadként.)

Pintér Bélának előadásában, *A sehova kapujában* is ezt a fajta szenvedélyességet, a világra való reflektálás igényét tartom nagyon fontosnak, és azt a szellemességet, ironikus látásmódot, amely senkit és semmit nem kímélve a rengeteg nevetés mögött lappangó fájdalomra, kétségbeesésre is rezonál.

S hogy nem igaz, hogy a (még szabad) véleménynyilvánítás lehetősége csökkenti a művészi reflexió lehetőségét, fontosságát a körülöttünk lévő világra, azt a Katona József Színház *A talizmán* című előadása is bizonyítja. Nívóját tekintve a Nestroy-darab alkalmat adhatna egy könnyű kis zenés (vagy nem zenés) tinglitangli létrehozására, ám ha nem a pusztán a kasszára kacsintó iparosmentalitással, hanem a nézőt tisztelő művészi habitussal viszik

színre – mint adott esetben Máté Gábor rendezésében –, művészi minőség jön létre, remek színészi alakításokkal. (A Katona egyébként is kitűnő évadot zárt, szinte minden előadása díjazható volna valamiképp.)

Bár a szavazólapom foghíjas, azért meg kell említenem még néhány szép pillanatot az évadból. Ilyen volt a *Boldogtalanok* című Füst Milán-darab előadása Békéscsabán Telihay Péter rendezésében, amelyben öröm volt látni Kovács Edit játékát a főszerepben és Muszte Annát özv. Hubernéként. De emlékezetes, ugyancsak Telihay rendezésében, *A vihar kapujában* című előadás, abban is különösen Seress Zoltán alakítása a Férj szerepében; tartása, titokzatossága. És megnyerő, lendületes, szellemes előadás volt a nyíregyházi *Halleluja* Tasnádi Csaba rendezésében, kitűnő alakításokkal, csak mintha a megszólalás jelenidejűségével, érvényével lett volna egy kis baj.

URBÁN BALÁZS

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** SZENTIVÁNEJÍ ÁLOM (Szeged, rendezte: Zsótér Sándor) – SZELÍDÍTÉSEK (Újvidék, rendezte: Mezei Kinga) – AMERIKAI ELEKTRA (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Tordy Géza)

Koncz Zsuzsa felvételei

A legjobb jelmeztervező: Benedek Mari, Dévai Balázs, Ónodi Eszter és Rába Roland a Bakkhánsnőkben

mivel érthetőbb (és fájdalmasabb) a zene/szórakoztató előadások alacsony színvonalára; az, hogy díjazottjaimat minden erőfeszitésem ellenére sem a tradicionálisan szórakoztatónak elkönnyvelt színházak produkciói közül jelöltem meg, nem prekonceptió, hanem józan – s némiképp rezignált – belátás eredménye. Az alternatívoknál végképp nyilvánvalóvá vált a tánc- és mozgásszínházak évek óta megfigyelhető minőségi fölénye, így itt nem is próbáltam törekedni „arányosabb” szavazásra.

A legjobb előadások közt az idén is a minden (vagy legalábbis legtöbb) elemében sikerült produkciókra igyekeztem szavazni. A Britten-opera szegedi bemutatójának jelölése semmiképpen nem „kategóriaidegen”, hiszen az előadás mint színház nyugodt le (a zenei színvonal megítélésében aligha tarthatnám magam kompetensnek). Ha nem volna kissé elcséptelt és patetikus a kifejezés, ezt az előadást – éppúgy, mint az újdéki *Szelidítéseket* – a csapatmunka diadalának nevezhetnénk. A *Szelidítéseknél* nincs olyan eleme, melyet a maga kategóriájában ne lehetne díjra javasolni – hogy ez a szavazólapon mégsem tükröződik, annak oka pusztán az, hogy tényleg igazságtalannak tartottam volna a különböző kategóriák erősségének függvényében egyes teljesítményeket kiemelni, másokat említetlenül hagyni. Az erős atmoszférájú, kitűnő színészi alakításokban gazdag *Amerikai Elektra* mögött a Zsámbéki Gábor rendezte szellemes, gondolatgazdag és szintén egységesen jó alakításokkal telt *Tartuffe* éppúgy nüanszokkal maradt csak le „dobogómról”, mint a Vidnyánszky Attila rendezte várszínházi *Veszedelemes viszonyok*, mely szerintem hosszú évek óta a színház legsikerültebb előadása. Mellesleg Vidnyánszky még két kitűnő előadást rendezett az idén Beregszászon is: a *Sardafaszt* és a számos részproblémája ellenére lenyűgöző formátumú, kivételes vizuális erejű és gondolatgazdagságú *Ősöket*. S volt két olyan előadás – a Mohácsi János rendezte *Megbombáztuk Kaposvárt* és a Krétakör Színház Miller-verziója, a *Megszállottak* –, melyeknek jelentősége és szakmai kvalitásai vitathatatlanok, s melyekhez mégsem tudtam igazán közel kerülni.

A rendezéseknél a koncepcionálisan legeredetibbnek, legizgalmasabbnak érzett előadásokra szavaztam; a három díjazásra javasoltan kívül kiemelkedőnek éreztem Victor Ioan Frunza lenyűgözően invenciózus temesvári monodráma-rendezéseit s Verebes István stílusosan egészen eredeti (bár meglehetősen heterogén színészi minőségű) szolnoki *Bodnárnéját*. Színészi

- **A legjobb rendezés:** SZIKORA JÁNOS (*Kalldewey, Farce, Kamra*) – TELIHAY PÉTER (*A vihar kapujában, Thália Színház–Nyíregyháza*) – ZSÓTÉR SÁNDOR (*Bakkhánsnők, Kamra*)
- **A legjobb szórakoztató/zenei előadás:** A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor) – A FÁTYOL TITKAI (Kolozsvár, rendezte: Keresztes Attila)
- **A legjobb alternatív előadás:** ALKONYODÓ (Közép-Európa Táncszínház, rendező-koreográfus: Horváth Csaba) – A KIVÁLASZTOTT (Szabó Réka Társulata) – KÉK, VÖRÖS (KompMánia, rendező-koreográfus: Csabai Attila)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** KOVÁTS ADÉL (*Amerikai Elektra, Budapesti Kamaraszínház*) – SZABÓ MÁRTA (*Előhívás, Bárka Színház*) – TÖRŐCSIK MARI (*Bodnárné, Szolnok*)
- **A legjobb férfi főszereplő:** EPRES ATTILA (*A bohóc, Kecskemét*) – BALÁZS ATTILA (*Gyermekszemmel, Temesvár*) – BOGDÁN ZSOLT (*A mizantrop, Kolozsvár*)
- **A legjobb női mellékszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*A talizmán, Katona József Színház*) – MELKVI BEA (*Pillantás a hídról, Pécs*) – BANDOR ÉVA (*Káin és Ábel, Kassa*)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** LENGYEL FERENC (*A színházcsináló, Kamra*) – FEKETE ERNŐ (*Bakkhánsnők, Kamra; A talizmán, Katona József Színház*) – BALIKÓ TAMÁS (*Pillantás a hídról, Pécs*)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*Szentivánéji álom, Szeged; Bakkhánsnők, Kamra*) – BAGOSSY LEVENTE (*Tartuffe, Katona József Színház*) – MENCZEL RÓBERT (*Boldogtalanok, Békéscsaba*)
- **A legjobb jelmez:** ZEKE EDIT (*Boldogtalanok, Békéscsaba; A vihar kapujában, Thália Színház–Nyíregyháza*) – BENEDEK MARI (*Szentivánéji álom, Szeged; Bakkhánsnők, Kamra*) – TRESZ ZSUZSA (*Kalldewey, Farce, Kamra*)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CZAJLIK JÓZSEF (*Amadeus, Komárom*) – HÁMORI GABRIELLA (*Liliom, Színház- és Filmművészeti Egyetem*) – VINCZE EMŐKE (*Amadeus, Komárom*)
- **Különdíj:** VEREBES ERNŐ a *Sardafass, a himboszorkány* és *A holdbeli csónakos* zenéjéért – MAGYAR FRUZSINA az *Amerikai Elektra* dramaturgiai munkájáért

Hasonló érzésem volt, mint a tavalyi szavazásnál: kellemes, jól megcsinált, illetve érdekes, fontos(nak vélt) előadást viszonylag sokat láttam, kiemelkedőt alig-alig. Az utóbbi megállapításnak oka lehet az is, hogy az általában magas színvonalú produkciókat létrehozó teátrumok közül csak a Katonának volt igazán jó évadja. A kiemelkedő, revelatív bemutatók hiányának okai persze mélyebben is kereshetők (például a színház szerepének sokszor elemzett megváltozásában), de az egyes kategóriák minőségének évenkénti hullámzására nem könnyű magyarázatot lelteni. Míg tavaly örömmel nyugtázhattuk a kortárs magyar drámák bemutatóinak emelkedő számát és színvonalát, idén nemcsak a tendenciaszerű emelkedés nem folytatódott, de még a korábbi évekhez képest is jelentős visszaesés érződött. Miként arra sem lenne könnyű ideologikus magyarázatot találni, hogy míg ebben az évadban a férfi főszereplők között tucatnyi díjat is ki lehetne osztani, addig a női mellékszereplők közt hosszasan kellett keresgélteni. Vala-

szempontból hasonlóan egyenetlen a komáromi *Amadeus*, amely néha már-már túlnótló ötletgazdagnak is tűnik; de hasonlóan elemi rendezői tehetséget már régén véltem felfedezni – ami eldöntötte a pályakezdő kategória sorrendjét. (E kategóriában nagyon szívesen szavaztam volna a *Szentivánéji álomban* egészen kiemelkedő teljesítményt nyújtó Szolnoki Apollóniára, de ezt viszonylag ritka operalátogatásaim, az alig-alig létező összehasonlítási alap miatt végül nem tartottam korrektnek.)

Az egyéni teljesítményeknél leginkább a férfi főszereplőknél küszködtem lelki-furdalással, ahol számos egészen kitűnő alakítás nem fért fel a listámra. Többek között a *Kalldeweyben* (is) nagyszerű Lengyel Ferencé sem – ám ez is szerepet játszott abban, hogy a mellékszereplőknél végül őt választottam. „Kompenzációként” mindenestre nem marad más, mint az egyes kategóriáknál a „dobogóról” éppen leszorultak listájának közzététele: Gálffi László (*Philoktétész, Edmund Kean*), Alföldi Róbert (*Amerikai Elektra*), Znamenák István (*Megbombáztuk Kaposvárt; Szentek fecsegése*), Kovács Zsolt (*Megbombáztuk Kaposvárt*), Sebestyén Aba (*Amadeus, Szatmárnémeti*), Trill Zsolt (*Sardafass, a hímbozsorkány*), Ilyés Róbert (*A salemi boszorkányok*), Spolarics Andrea (*Előhívás*), Horváth Lili (*Amerikai Elektra*), Kovács Edit (*Boldogtalanok*), Tóth Ildikó (*Szentek fecsegése*), Szloboda Tibor és Körmöci Petronella (*A hold-*

beli csónakos), Csányi Sándor (*Liliom*), Pap Lujza (*A salemi boszorkányok*), Adriana Grand (*Sonkastratégia – Gyermekszemmel*), Szergej Maszlobojcsikov (*Csongor és Tünde; Veszedelmes viszonyok*), Szikora János (*Kalldewey, Farce*), Jánoskúti Márta (*A bohóc*).

ZALA SZILÁRD ZOLTÁN

Critica Lapok

- **A legjobb új magyar dráma:** SZIVERI JÁNOS: SZELÍDÍTÉSEK – GYŐREI ZSOLT–SCHLACHTOVSKY CSABA: BOLYGÓKIRÁLY – FILÓ VERA: ROB ÉS TOT PONT MÉG NEVET EGYET
- **A legjobb előadás:** MEGBOMBÁZTUK KAPOSVÁRT (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János) – AMADEUS (Komárom, rendezte: Czajlik József) – RIGOLETTO (Miskolc, rendezte: Kesselyák Gergely)
- **A legjobb rendezés:** ZSÓTÉR SÁNDOR (*Szentivánéji álom*, Szeged) – KOVALIK BALÁZS (*A kékszakállú herceg vára*, Magyar Állami Operaház) – TELIHAY PÉTER (*Boldogtalanok*, Békéscsaba)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** –
- **A legjobb alternatív előadás:** A SEHOVA KAPUJA (Szkéné–Picaro, rendezte: Pintér Béla) – A KIVÁLASZTOTT (Szabó Réka Társulata) – ROB ÉS TOT PONT MÉG NEVET EGYET (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Almási Tóth Sándor)

- **A legjobb gyerekelőadás:** ÁRGYÉLUS KIRÁLYFI (Nyíregyháza, rendezte: Tóth Miklós)
- **A legjobb női főszereplő:** KOVÁCS EDIT (*Boldogtalanok*, Békéscsaba) – SZOLNOKI APOLLÓNIA (*Szentivánéji álom*, Szeged) – VINCZE EMŐKE (*Amadeus*, Komárom)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BALÁZS ATTILA (*Gyermekszemmel*, Temesvár) – MERTZ TIBOR (*Rob és Tot pont még nevet egyet*, Budapesti Kamaraszínház; *Shopping and f**king*, Napszínház) – ANGER ZSOLT (*Platonov; Megbombáztuk Kaposvárt*, Kaposvár)
- **A legjobb női mellékszereplő:** MOLNÁR ANNA (*A velencei kalmár*, Miskolc) – TORDAI TERI (*Mágnás Miska*, Tatabánya) – CSIZMADIA ÉVA (*Boldogtalanok*, Békéscsaba)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** RUSZINA SZABOLCS–VRANYECZ ÁRTÚR (*Tanítványok*, Debrecen) – BALIKÓ TAMÁS (*Pillantás a hídról*, Pécs) – TERHES SÁNDOR (*A sehova kapuja*, Szkéné–Picaro)
- **A legjobb díszlet:** MENCZEL RÓBERT (*Boldogtalanok*, Békéscsaba) – AMBRUS MÁRIA (*Szentivánéji álom*, Szeged)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI (*Szentivánéji álom*, Szeged; *Hair*, Újvidék) – ZEKE EDIT (*Boldogtalanok*, Békécsaba)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CZAJLIK JÓZSEF (*Amadeus*, Komárom; *A hozó-*

A legígéretesebb pályakezdő: Hámori Gabriella. A képen Bodó Viktorral és Csányi Sándorral a főiskolai Liliomban

mány nélküli menyasszony, Pozsony) – SZOLNOKI APOLLÓNIA (Szentivánéji álmom, Szeged) – VINCZE EMŐKE (Amadeus, Komárom)

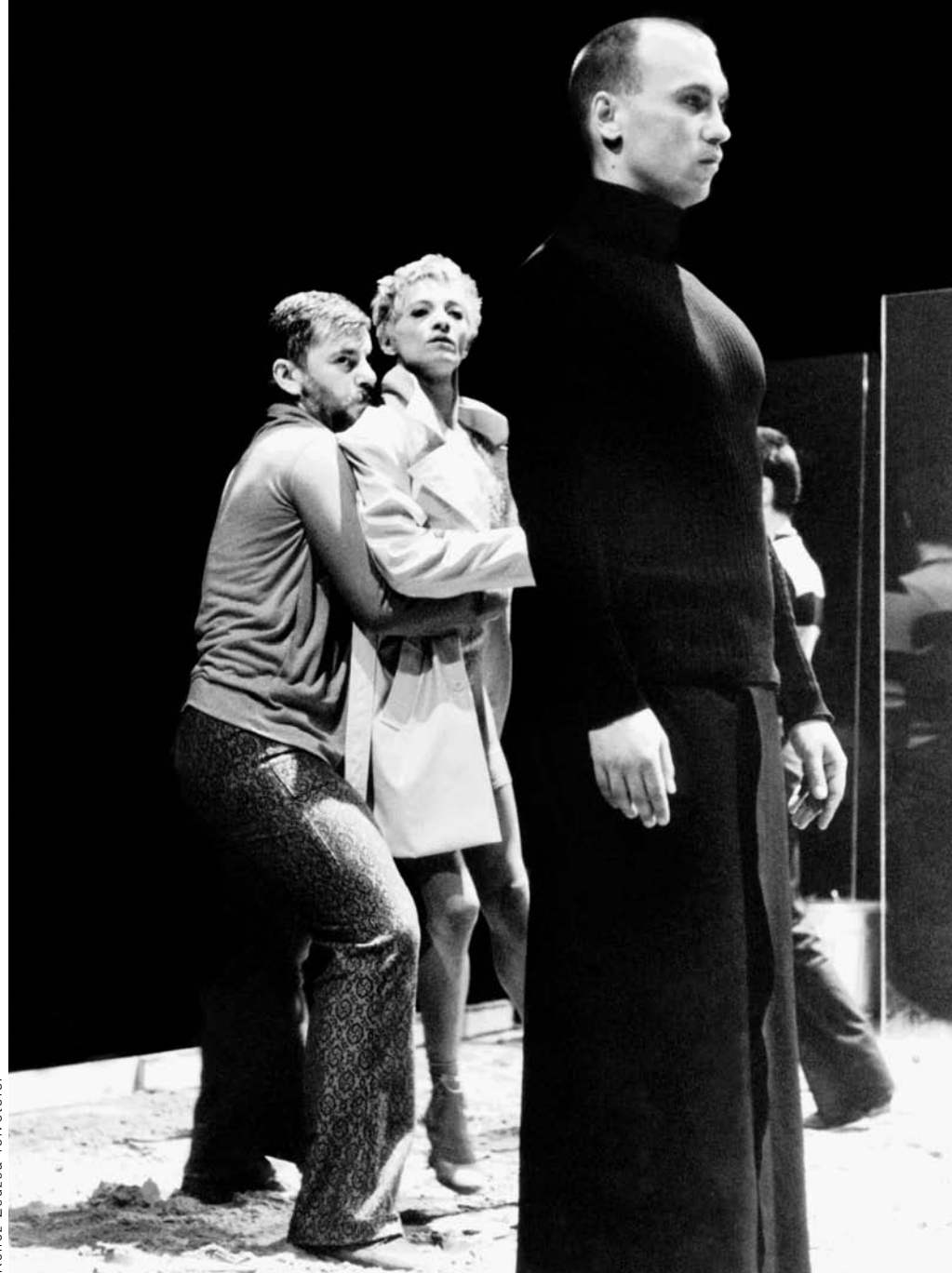
■ **Különdíj:** AZ ÚJVIDÉKI SZÍNHÁZ ÉVADJA – MISKOLCI BARTÓK+(VERDI)-FESZTIVÁL – A PÉCSI ORSZÁGOS SZÍNHÁZI TALÁLKOZÓ SZERVEZŐINEK

Rengeteg előadást láttam az idén is, ám sok mindent ki is hagytam. Volt, ami elment mellettem, és volt, ahová nem utaztam el. Szubjektív tehát a választásom, hiszen döntenem kellett: minden vidéki színházból „kimazsolázok” egy-egy kedvemre való előadást, vagy inkább követem egyetlen – évről évre remélhetőleg másik – színház egész évadját. Szavazataimból és érveléseimből kitűnik, hogy az utóbbi megoldást választottam. Emellett nem érdekes tagadnom preferenciáimat sem: a zenes műfaj, elsősorban az opera nagyon vonz. S gyökereimet sem tagadom meg: egyetemi, alternatív és amatőr csoportok produkcióinak tömegét néztem végig, mivel ezeket is az egyetemes színházművészet részének tartom. Listámból kitűnik, hogy beírtam a magam „kategóriagyőzteseit” a művészszínházak nagy hírű produkciói közé, s kedvenc előadóimat, színészeimet sem diplomájuk szerint állítottam sorba.

Az évad eseménye, amely számomra is egyszeri és megismételhetetlen élményt jelentett, a *Megbombáztuk Kaposvárt* című Mohácsi-rendezés volt. Az Ellenfény megjelentette szövegválogát, emellett a Criticai Lapok „páros” kritikája, valamint a Pécsi Országos Színházi Találkozó (POSZT) szakmai vitája és az ott kapott Legjobb előadás-díja is arról árulkodott, hogy sokunkat felkavart az előadás politikuma, illetve mennyekbe repített esztétikuma. Igazán „atipikus” – sokak paradigmaváltónak mondják – ez a produkció!

Nem vagyok azonban elfogult, nem mozgalmi szempontból szerettem Mohácsiék kollektív alkotását. Nagyon vonzanak a szakmai tisztességgel, „hagyományos módon” megcsinált előadások: a nagy alakítások, jó epizódok színházi rendbe állítása. Az „egyenes vonalú” történetmesélés vagy az elfogadott narrációs sémák, a koherencia. Áttekinthető, értelmesen megformált előadásokat persze nem lát mindennap az ember. Ebben a fajtában kedvencemnek számít Szikora János pécsi rendezése, a *Pillantás a hídról* vagy a Budapesti Kamaraszínház O'Neill-trilógiája. Tordy Gézának és dramaturgiájának, Magyar Fruzsínának külön csillagos ötös járna az előadás szövegének autonóm, céltudatos – és közönségbarát (!) – kialakításáért.

A legjobb mai drámai szöveg rubrikájábanálam ugyancsak „előadásszöveg” került: Sziveri János töredék drámájából a drama-

Koncz Zsuzsa felvételei

A Fővárosi Önkormányzat Díja: Közép-Európa Táncszínház.

A képen Szögi Csaba, Ladányi Andrea és Horváth Csaba A mandarinban

turg, Gyarmati Kata és a rendező, Mezei Kinga a színészek aktív közreműködésével hozta létre Újvidéken az évad egyik gyöngyszemét. Mohácsi és a kaposvári társulat teljesítményét éppen elegendő taglalták. Pintér Béla székénybeli trilógiáját lezáró „saját szerzeménye” is épít a színészek intuíciójára, mégis egyszemélyes alkotásnak minősülhet, az előadás éppen a hatékony drámai szöveg révén kerülhet az alternatív kategória élére. Győrei Zsolt *Bolygókirálya* idei „hivatalos” bemutató. Egyre jobban csodálom a kamaszkori zsenialitás burjánzásának és a művés-intellektuális drámaszerkesztésnek ezt az egyre finomodó egyensúlyát. A POSZT keretében megrendezett Nyílt Fórum, a színházi dramaturgok céhének vitafóruma idén új utakat keresett: pályázat alapján egy új darabot állítottak színre a Budapesti Kamaraszínház közreműködésével, melyet a következő évadban játszani is fognak, *Filó Vera Rob és Tot pont még nevet egyet* című, vihart kavartó munkáját. A helyszínen magam is az ellenállók oldalán álltam, majd a remek színészi alakítások emléke egyre gyakrabban felidézte a darab furcsa, egydimenziós – mondták: „képregényszerű” –, definiálatlan és hagyományos dramaturgiai eszközökkel nehezen leírható-megfejtendő helyzetét. Egy hónapos emésztés után a megírt és eljátszott darabok közül ezt találtam a legizgalmasabbnak az idén.

A számomra kedves rendezések közül legalább kétféle alkotói hozzáállás képviselői között zajlik a verseny. Telihay Péter az a mágus, aki az adott darab világán belül egy naprendszer napjaként vonzza és keringteti maga körül színészeit, akik az ő jelenlététől elvárásolva nemcsak saját legjobb formájukat hozzák, hanem váratlan módon kiteljesednek... mondanám... virágba borulnak. A másik varázslat a fiatal Czajlik József. A kis-

várdai fesztiválon látott *Amadeus*-produkció szenteleni fiatalsága, magavallalása, fantáziagazdagsága egyelőre még megfelfejthetetlen számomra.

A csaknem katasztrofálisan sivár fővárosi évad kínálatából kiemelkedik egy produkció, amelyet jelentős rendezői teljesítményként értékelhetünk, ám még ennél is fontosabb, hogy az erkölcsileg (is) megingott, újonnan átkeresztelt Magyar Színház társulata hosszú idő óta először hozott létre olyan előadást, amelyre érdemes emlékezni. Vidnyánszky Attila rendezésében a *Veszedelemes viszonyok* csupán azért nem szerepel a legjobbak között, mert a furcsa „történetmesélés”, a látvány- és jelkép-dramaturgia szokatlanságai miatt nem kiegyensúlyozott, és nem elég elegáns. Viszont színészi értékei óriásiak: Tóth Sándor és Mihályi Győző remek teljesítményét, a merészségében megújult Moór Mariannát ebben a szerepben őrizzük emlékezetünkben, ha erre az évadra visszatekintünk.

Zsótér Sándor zseniális Britten-rendezését többször volt szerencsém élvezni. Forgách válogatásának jóvoltából Pécsen az ország közvélemény szembesült azzal, hogy a kortárs opera igazi színházi műfaj. Főszereplője, az Oberon nadrágszerepét éneklő Szolnoki Apollónia valóban az év felfedezettje.

Az eddig is nagyon tehetségesnek tartott Anger Zsolt pedig Kaposvárot, a stúdiószínházi Platonov Trileckij doktorának szerepében remekelt, majd a *Megbombáztuk* egyik legjobbjá volt. Mellette rögtön az ottani Znamenákat dicsérjük, bár a nagyszerű epizodista az idén főszerepben is bizonyított, a Tháliában, a *Szentek fecsegésének hatalmas ívű monológiájában*, Margitai Ági rendezésében.

Újabb színészeket fedezhettünk föl a határainkon túli előadásokban, vagy régi ismerősökről derül ki újból, hogy az élvezőnyibe tartoznak: Bogdán Zsolt nagy színész, ez tudható. Az idei „embergyűlölő-alakítás” az ő pályáján is emlékezetes. Ám a reveláció egy másik erdélyi társulat vendégjátékához kapcsolódott: Balázs Attila egy Victor Ioan Frunza rendezte monodrámában, a *Gyermekszemmel*-ben hódított meg mindenkit.

A férfi epizodisták közül két színész nevét látja az olvasó. Ruzsina Szabolcs és Vranycz Artúr elválaszthatatlan figurákat állított színpadra Debrecenben. Az epizód: két színész egymásra épülő, egymásból táplálkozó bohóctréfája. A szerző, Visky András a jelenetben Beckett *Godot*-ját parafrázeálja. El kell mondani, hogy az előadás – amelyben Békés András bábszínészosztályában végzett két nagyszerű fiatal epizódja látható – az évad talán legrosszabb produkciója, igazi citromdíjas.

Névfelsorolást kellene tartani most azoknak, akik kimaradtak. Felejthetetlen Szervét Tibor a Radnóti Színház Füst Milán-előadásában. És rengeteg a tehetséges fiatal: Komáromban Constanze egyenrangú főszereplő lesz Mozart és Salieri mellett, Vincze Emőke főiskolai hallgató intenzív játéka miatt. Nem fért rá a szavazólapra Kanda Pál neve, aki a miskolci *A velencei kalmár* legjobb epizodistája volt, Molnár Anna mellett, akinek az évad során jobbnál jobb alakításokat köszönhetünk – ugyancsak Miskolcon. Ebben a városban új generáció van felnövevőben. Fandl Ferenc a „gyerekdarabban” *Döbrögít* játszik, *A jóemberben* Repülősként jó, és egészen kiváló a *Tizenkét dühös ember* tizedik esküdtjeként. Szenzációs Molnár Sándor Tamás táncoskomikusként: fanyar és groteszk, s olyan a mozgáskultúrája, hogy azzal másfajta színházban hamarosan sztár lehetne. Ugyanakkor szép és fegyvermezett epizódok sorát teljesíti prózában és zenésben.

A kategorizálhatatlan események sorában hármat említettem. A POSZT újszerű és sikeres lebonyolításáról rengeteget írtak. Arról kevesebb szó esett, hogy ünneplő város és régió (!!!) megte-remtését köszönhetjük Müller Péter Sziáminak és Hegyi Árpád Jutocsának, s ne felejtjük el megemlíteni Lovass Károly nevét sem. A Bartók+(Verdi) Miskolc életében nagy esemény, ha a város (egyelőre) lassabban reagál is, mint Pécs. Hogy mégis mást írtam a rubrika legfelső sorába, azt az indokolja, hogy Újvidék vendégjátékáiból az derült ki számomra: a Délvidéken megújulóban a szín-

ház. Nekem az elmúlt évad velük kezdődött, a Tháliában persze. Egy éve, szeptemberben, Örkény István: *Pisti a vérzivatarban* című darabját láttam tőlük. És a pirandellói *Hat szerepet*. A Sziveri-darab esztétikai egyensúlya, a klasszikus rendben felépített absztrakció, az önvallomás és az avantgárd magatartás egysége, az izgalmas élő zene, a koncentrált mozgásszínházi elemek használata végleg meggyőzött. Azt tapasztaltam a távolból, hogy a fiatalok számára ott biztosítják a lehetőséget. Kisvárdán Balázs Áron és Csernik Árpád az *Emigránsokban* és a *Hair* nagyszínpadán egyaránt bizonyított. Külön-külön és a színház kollektívájával együtt valami igen-igen fontos feladatuk van a maguk helyén. A szent el-tökéltség és elkötelezettség jelképe lett számomra ez a társulat.

ZAPPE LÁSZLÓ

Népszabadság

- **A legjobb új magyar dráma:** SOPSITS ÁRPÁD: *BŰN ÉS BŰNHŐDÉS A RÁCSOK MÖGÖTT*
- **A legjobb előadás:** A TALIZMÁN (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor) – BAKKHÁNSNÓK (Kamra, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb rendezés:** MÁTÉ GÁBOR (*A talizmán; Az óra, amikor semmit nem tudtunk egymásról*, Katona József Színház) – ZSÓTÉR SÁNDOR (*Bakkhánsnók*, Kamra)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** KOLDUSOPERA (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás)
- **A legjobb alternatív előadás:** AZ UTOLSÓ PACC (Stúdió K., rendezte: Szóke Szabolcs) – A SEHOVA KAPUJA (Szkéné – Picaro, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Máli néni*, Radnóti Színház) – FULLAJTÁR ANDREA (*A talizmán*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BLASKÓ PÉTER (*Legenda a lórol, Veszprém*) – NAGY ERVIN (*Bakkhánsnók*, Kamra)
- **A legjobb női mellékszereplő:** CSÁKÁNYI ESZTER (*Koldusopera*, Katona József Színház; *Liliom*, Krétakör Színház) – ÓNODI ESZTER (*Bakkhánsnók*, Kamra)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** FEKETE ERNŐ (*A talizmán*, Katona József Színház; *Bakkhánsnók*, Kamra)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*Bakkhánsnók*, Kamra)
- **A legjobb jelmez:** –
- **A legígéretesebb pályakezdő:** –
- **Különdíj:** –

A fenti listát igen nehezen kapartam össze. És még azt sem tudom igazán eldönteni, hogy a bőség vagy éppen a szűkösség okán. Merthogy bőven van manapság színházainkban minden, csak éppen az hiányzik, amire azt mondanám, hogy na, ez az igazi. A sokféleség kétségkívül gyönyörködtet, de annak az egy-két határozott karakternek, amely mellé drukkerként teljes szívvel oda tudnék állni, a hiánya viszont elszomorít. Jellemzőnek érzem, hogy a legjobb társulat két legjobb előadása, a Katonában *A talizmán* az évad kezdetekor és *Az óra, amikor...* az évad zárásaképpen arról szolt – legalábbis számomra –, hogy itt vagyunk, mindent tudunk a szakmáról, kisujjunkban a színjátszás minden fortélyá, csak éppen arról nincs fogalmunk sem, hogy mit kezdjünk vele.

Egy dolog persze kezd föltűnni. Polgárosodik a színház – meg a közönség is. A virtuózan semmilyen produkciókat, a régi drámákat ügyesen szórakoztató bohózzattá transzformáló előadásokat, mint a *Nóra* a Vigben vagy a *Hermelin* az Új Színházban, meglehetősen siker fogadja, míg a jelen életünk lényegébe piszkáló *Koldusopera* esztétikai fanyalgást, sőt felháborodást vált ki.